

«КИМ ВАТАНГА СОДИҚ БЎЛСА, МЕНДУРМАН ЎША!»

www.mv-vatanparvar.uz

@vatanparvar09@mail.ru

VATAN – MUQADDAS, UNI HIMOYA QILISH SHARAFLI BURCHDIR!

VATANPARVAR

Сайтимизга ўтиш
учун QR-кодини
сканер қилинг.

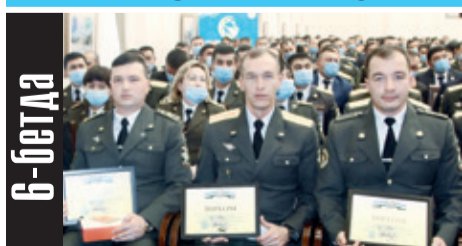

2020 йил 18 декабрь, №51 (2906)

4-5-бетада

МАШҚЛАРДА НАМУНА
КЎРСАТГАН ЎҒЛОНЛАР

6-бетада

СОҶА ФИДОЙИЛАРИ
ШАРАФЛАНДИ

● Ўзбекистон кураш федерациясига Жанубий Кореянинг «Top Promotion» компанияси бошқаруви вакиллари ташриф буюрди. Унга кўра, келажакда курашни Олимпия ўйинлари дастурига киритиш учун зарур шарт-шароитлар яратиш, жаҳон ёшларини кураш спорт тури билан шуғулланишга кенг жалб этиш, курашни ўзбек бренди сифатида жаҳон дурдонасига айлантириш ва халқаро нуфузини юксалтириш, мустаҳкамлаш борасида ҳамкорлик қилиниши келишиб олинди.

● Профессионал боксинг супер ўрта вазн тоифасида рингга кўтарилаётган ҳамюртимиз Бектемир Мелиқўзиев (6-0, 5 КО) 2021 йил 30 январь куни собиқ жаҳон чемпиони Сергей Ковалёвга (34-4-1, 29 КО) қарши жанг қилади.

● 1907 йил (бундан 113 йил олдин) – тарихчи Шаҳодат Муродованинг қайд этишича, Туркистон ўлкасида махфий разведка билан шуғулланувчи махсус орган – Туркистон район муҳофаза бўлими таъсис этилди. Бевосита марказга бўйсунувчи Ички ишлар вазирлигининг Полиция департаменти органини руслар «охранка», маҳаллий аҳоли эса «сиёсий идора» деб атаган.

ЎЗА материаллари асосида тайёрланди.

- 7 ШУНДАЙ АСАР ЁЗСАНГКИ...
- 12 ИСЛОМ ХАРИТАШУНОСЛИГИДА ДУНЁ ТОМОНЛАРИ
- 18 ШЕРЮРАК РАЗВЕДКАЧИ
- 22 БИЗ БАХТЛИ ОТА-ОНАЛАРМИЗ

Мудофаа вазирлиги тизимига оид сўнги янгиликлар билан қуйидаги манзиллар орқали танишинг:

t.me/mv_vatanparvar_uz
t.me/mudofaa_press

facebook.com/UzArmiya

instagram.com/uzbekistanarmy

МИЛЛАТ КЎЗГУСИ

“ Тарих гувоҳ: 1989 йил 21 октябрда ўзбек тилига Давлат тили мақомининг берилиши халқимиз ҳаётида, шубҳасиз, буюк тарихий воқеа ва Ўзбекистоннинг мустақиллик сари қўйган илк тамал тоши бўлди. Давлатимиз ҳурлиги эълон қилиниши билан она тилимиз ўзининг ҳақиқий ўрни ва мавқеига эга бўлди.

Дунёнинг қадимий ва бой тилларидан бири бўлган она тилимизга миллий меросимизнинг асосларидан бири сифатида катта эътибор қаратилиб, унинг маънавий даражасини кўтариш, софлигини сақлаш, бу борадаги қонунчилигимизнинг маъно-мазмунини ёш авлод онгига синдириш йўлида улкан ишлар амалга оширилди.

Ўзбек тилининг халқимиз ижтимоий ҳаётида ва халқаро миқёсдаги обрў-эътибо-

ҚАДРИНГ БАЛАНД БЎЛСИН, ОНА ТИЛИМ!

рини тубдан ошириш, ўсиб келаётган ёш авлодни ватанпарварлик, миллий анъана ва қадриятларга садоқат руҳида тарбиялаш, мамлакатимизда давлат тилини тўлақонли жорий этишни таъминлаш мақсадида ўзбек тилига Давлат тили мақоми берилганлигининг 30 йиллигини нишонлаш арафасида – 2019 йил 21 октябрь куни Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбек тилининг давлат тили сифатидаги нуфузи ва мавқеини тубдан ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармони эълон қилинди.

Мазкур Фармонга мувофиқ, Вазирлар Маҳкамаси тузилмасида Давлат тилини ривожлантириш департаменти ташкил этилди, шунингдек, ҳукумат қарори билан давлат ва хўжалик бошқаруви органлари, муассаса ҳамда бошқа ташкилотларда давлат тили тўғрисидаги қонун ҳужжатларига риоя этилиши, ўзбек тилини ривожлантиришни таъминлаш масалалари бўйича маслаҳатчи (масъул ходим) лавозими жорий этилди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг Давлат тилини ривожлантириш департаменти Республика Маънавият ва маърифат маркази билан ҳамкорликда «Қадринг баланд бўлсин, она тилим!» шиори остида республика танлови эълон қилинди. Бундан кўзланган мақсад, тилимизнинг нуфузини ошириш ҳамда она тилимизга нисба-

тан меҳр-муҳаббат туйғуларини ёш авлодга синдиришдир.

Донишмандлар «Тил – дил калити» деб бежиз айтмаганлар. Ҳаётда ҳар бир яхши инсоннинг қалбига йўл топиш воситаси тил эканлигини ҳаммамиз яхши биламиз. Чунки жамики эзгу фазилатлар инсон қалбига, аввало, она алласи, она тилининг бетақдор жозибаси билан сингади. Шунинг учун ҳам барча халқлар ўз тилини она тилим, дея эъзозлайдилар.

Тил нафақат муомала воситаси, балки халқнинг маданияти, урф-одати, унинг турмуш тарзи, тарихидир. Қачонки болалар ўз она тилларида ўқишни тўхтатар экан, ўша тил йўқолиб кетиш арафасига келиб қолади. Тилларни сақлаб қолиш, бу – ўша халқнинг маданияти, урф-одати, расм-русумларининг сақланиб қолишини англатади. Чунки халқ тақдири тил тақдири билан бевосита боғлиқ.

Чин маънода тил халқни бирлаштиради, тарбиялайди, ўқитади. Шундай экан, она тилимизнинг халқаро миқёсдаги обрў-эътиборини юксалтиришда, уни миллий ва умумбашарий тушунчалар асосида тараққий этган тиллар сафига қўшишда ҳар биримиз ўз ҳиссамизни қўшишимиз зарур!

Моҳигул ТҶИЧЕВА,
мудофаа вазирининг маънавий-маърифий ишлар самарадорлигини ошириш, «Давлат тили тўғрисида»ги қонун ҳужжатларига риоя этилишини таъминлаш масалалари бўйича маслаҳатчиси

4-модда.

Ўзбекистон Республикасининг давлат тили ўзбек тилидир.

Ўзбекистон Республикаси ўз ҳудудида истиқомат қилувчи барча миллат ва элатларнинг тиллари, урф-одатлари ва анъаналари ҳурмат қилинишини таъминлайди, уларнинг ривожланиши учун шароит яратади.

«ВАТАНПАРВАРЛИК ОЙЛИГИ»

“ Чирчиқ олий танк қўмондонлик-муҳандислик билим юрти томонидан Чирчиқ давлат педагогика институтида «Ким Ватанга содиқ бўлса, мендурман ўша!» шиори остида «Ватанпарварлик ойлиги» доирасида давра суҳбати ўтказилди.

Ўзбекистон Республикаси Қуроли Кучлари ташкил этилганининг 29 йиллиги ҳамда Ватан ҳимоячилари кунини муносиб кутиб олиш, уни умумхалқ байрами сифатида кенг нишонлаш, аҳолининг миллий армиямиздан фахрланиш ва унга бўлган ишонч ҳиссини ошириш мақсадида ўтказилаётган «Ватанпарварлик ойлиги» бошланиши муносабати билан жойларда карантин қоидаларига амал қилинган ҳолда тантанали тадбирлар ташкил этиляпти. Чирчиқ олий танк қўмондонлик-муҳандислик билим юртининг бир гуруҳ ҳарбий хизматчилари ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш ва ҳарбий соҳага оид ислохотлар борасида маълумотлар берди. Сарҳадларимиз дахлсизлигининг мустаҳкам қалқони бўлган армиямиз ҳар жиҳатдан, ҳатто қурол-яроғ ва ҳарбий маҳорат борасида ҳам ҳеч кимдан кам эмаслигини 2020 йилги Халқаро армия ўйинларида умумжамоа ҳисобида фахрли 3-ўринни эгаллаганида кўриш мумкинлиги алоҳида қайд этилди.

ДАХЛДОРЛИК ҲИССИНИ ОШИРДИ

«Тенгдош тенгдошга» тамойили асосида ўтказилган учрашувда талаба ёшларга курсантлар билим юртида яратилган замонавий шароитлар, келгусидаги мақсад ва режалари тўғрисида сўзлаб берди. Узаро фикр алмашиш баробарида улар тенгқурларини қизиқтирган барча саволларга жавоб қайтарди.

– Бу оламда она Ватанни ҳимоя қилишдан муқаддасроқ бурч, халқ осойишталигини кўриқлашдан олий юмуш йўқ, – дейди Чирчиқ олий танк қўмондонлик-муҳандислик билим юрти 4-босқич курсанти Отаниёз

Муаллиф суратга олган

Райимов. – Бугунги кунда Ўзбекистон ўзининг қудратли, жанговар шайлиги юқори бўлган армиясига эга. У халқимизнинг тинч-осуда ҳаёт кечирishi учун кечаю кундуз хизмат қилмоқда. Осойишталикдек олий неъматни асраб-авайлаш ҳар бир фуқаронинг муқаддас бурчидир.

– Жорий йилда халқимиз бошига тушган табиий ва техноген офат-

ларни бартараф этишда ҳарбий хизматчилар биринчилардан бўлиб аҳолига амалий ёрдам кўрсатди, – дейди Чирчиқ давлат педагогика институти маънавият ва маърифат бўлими бошлиғи Акмал Абдуллаев. – Пандемия даврида юрт посбонларидан тузилган кўнгилли гуруҳлар томонидан қатор объектлар дезинфекция қилинди, кам таъминланган оилаларга моддий ва маънавий кўмак берилди. Мамлакат Қуроли Кучлари дунёдаги энг етук армиялар қаторида закон талабларига мос равишда такомиллашаётгани бизга фахр-ифтихор бағишлайди. Бугунги тадбир ҳам ўсиб келаётган ёш авлодни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш, уларнинг фаол ҳаётий позициясини мустаҳкамлаш, мамлакат келажиги учун масъулият ҳиссини оширишга қаратилгани билан аҳамиятлидир.

Улуғбек ТОЖИМУРОДОВ

МАТБУОТ АНЖУМАНИ

« Пойтахтимиздаги Миллий матбуот марказида «Мудофаа вазирлиги томонидан ёшларда миллий ғурур, она юртга содиқлик, ватанпарварлик ва миллатпарварлик туйғуларини шакллантириш борасида ташкил этилган ишлар» мавзусида матбуот анжумани бўлиб ўтди.

Унда Мудофаа вазирлиги масъул офицерлари ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш борасида йил давомида амалга оширилган чора-тадбирлар сарҳисоби ҳамда келгусидаги фаолият истиқболлари хусусида батафсил маълумот берди.

Тадбирда таъкидланганидек, ёшларга оид давлат сиёсатини амалга ошириш борасида тизимли ишлар олиб бориш ҳарбий округлар

«МАКТАБЛАР ҲАРБИЙ ҚИСМЛАРГА БИРИКТИРИЛДИ»

қўмондонлари ва ҳарбий қисмлар командирлари, барча тоифадаги ҳарбий хизматчиларнинг ўзига хос вазифасига айланиб улгурди ҳамда Қуролли Кучлар таркибий тузилмалари, давлат ва жамоат ташкилотлари билан ҳамкорликда янги ишлар механизми яратилди.

– Бугунги кунга қадар 9 мингдан зиёд умумтаълим мактаблари ҳарбий қисмларга бириктирилди, – дейди вазирликнинг Тарбиявий ва мафкуравий ишлар бош бошқармаси бошлиғи полковник Ҳасан Халилов. – Жумладан, умумтаълим мактабларида 6 074 та чақирувга қадар бошланғич тайёргарлик синфи зарур жиҳозлар билан таъминланди. Полигонлардаги жанговар тайёргарлик машғулотлари ва тактик ўқувларига 30 575 дан ортиқ ёшлар жалб этилди. Профилактик ҳисобда турган ҳамда салбий иллатга мойил ёшлар ва ижтимоий ҳимояга муҳтож бўлган фуқароларнинг фарзандлари учун «Эр йигитнинг эр йигитга айтган гапи таъсири бўлади!» ғояси остида «Ҳарбий қисмда бир кун» шиори билан 500 дан ортиқ ватанпарварлик тадбирла-

ри ўтказилди. Президентимиз томонидан илгари сурилган 5 та муҳим ташаббусни рўёбга чиқариш бўйича 940 та турли интеллектуал, спорт ва санъат тўғараклари ташкил этилиб, уларда 23 423 нафар йигит-қиз иштирок этмоқда. Шунингдек, Халқ таълими ва Мактабгача таълим вазирликлари билан ҳамкорликда ҳарбий қисм ва муассасаларга экскурсиялар, маънавий-маърифий тадбирлар, ҳарбий техника ва қурол-аслаҳалар кўргазмаси, спорт мусобақалари, тарғибот акциялари ташкил этилди. Натижада республика бўйича ички ишлар органларида профилактик ҳисобда турган 45 956 нафар ёшдан 2020 йилнинг ўтган даврида 30 877 нафари (67 фоизи) профилактик ҳисобдан чиқарилишига эришилди.

Анжуманнинг савол-жавоблар қисмида энг долзарб масалалар ўртага ташланди. Яқунда журналистлар ўзларини қизиқтирган барча саволларга мутахассислардан жавоб олдилар.

Дилшод РЎЗИҚУЛОВ

« Пойтахтимиздаги Миллий матбуот марказида «Мудофаа вазирлиги томонидан ёшларда миллий ғурур, она юртга содиқлик, ватанпарварлик ва миллатпарварлик туйғуларини шакллантириш борасида ташкил этилган ишлар» мавзусида матбуот анжумани бўлиб ўтди.

Тинч-осудаликда ўтаётган ҳар бир кун ҳарбий хизматчилар учун қутлуғ сана, ватанпарварлик айёми. Республикаимиз миқёсида 15 декабрдан – 15 январгача «Ким Ватанга содиқ бўлса, мендурман ўша!» шиори остида ўтказиладиган «Ватанпарварлик ойлиги» эса уларнинг шижоат ва ғайратини янада оширишга, халқ ва армия бирдамлигини, жипслигини мустақамлашга хизмат қилиши билан аҳамиятлидир.

Шу маънода Тошкент ҳарбий округига қарашли ҳарбий қисмлардан бирида «Ватанпарварлик ойлиги» бошланиши муносабати билан ўтказилган тантаналар расмий очилиш маросими тусини олди. Унда ҳарбий хизматчилардан ташқари, Қуролли Кучлар фахрийлари, Ўзбекистон ёшлар иттифоқи вакиллари ҳам иштирок этишди. Ҳилпираб турган байроқлар остидаги тантанали марш чоғида ҳар бир иштирокчининг юрагидан «Ким Ватанга содиқ

бўлса, мендурман ўша!» деган ҳайқирик янгарди, гўё.

– Ойлик доирасида нафақат ҳарбий қисмимиз, балки бўлинмамизнинг режасини ҳам ишлаб чиқдик. Қандай қилсак, ёшлар билан яна ҳам яқдил бўламиз? Бу йўлда учрашув ва мулоқотлар, танлов ва сўровномалар, кўргазмалари чиқишлар ташкил қилишни режалаштирдик. Мен ишонаманки, «Ватанпарварлик ойлиги чин маънода ёш ўғил-қизларимиз ва ватандошларимиз юрагида она юртга муҳаббат ҳисси янада жўш уришига хизмат қилади, – дейди катта лейтенант Ҳумоюнмирзо Дўсматов.

Абдулла ЎКТАМҚУЛОВ

Муаллиф суратга олган

«КИМ ВАТАНГА СОДИҚ БЎЛСА, МЕНДУРМАН ЎША!»

«КИМ ВАТАНГА СОДИҚ БЎЛСА, МЕНДУРМАН ЎША!»

ХАЛҚАРО ҲАРБИЙ ҲАМКОРЛИК

МАШҚЛАРДА НАМУНА КЎРСАТГАН ЎФЛОНЛАР

даги дўстона муносабатларни янада мустақкамлашига ишонч билдирди. Россия делегацияси вакили подполковник Александр Колянов ҳам сўзга чиқиб, дўстона қабул учун Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлигига, тадбир ташкилотчиларига миннатдорчилик изҳор қилди. Шундан сўнг икки давлат ҳарбийлари оркестр садолари остида шахдам қадам ташлаган ҳолда тантанали маршдан ўтишди. Россиялик меҳмонлар полигон ҳудудида жойлашган ҳарбий қисмда юртимиз посбонлари учун яратилган шарт-шароитлар, ўқув синфлари, кутубхона билан яқиндан танишдилар.

Россия ҳарбийлари бир неча кун давомида «Термиз» дала-ўқув майдонида ташкил этилган ўқув жойларида тактик машғулотнинг асосий босқичида амалга оширилаётган ҳаракатлар бўйича тайёргарлик машқларини бажардилар. Ушбу машқларни бажариш чоғида уларга ўзбекистонлик ҳарбий хизматчилар ва йўриқчиларнинг тажрибаси кўл келди. Илгари ҳам юртимизда ўтказилган шундай ўқув машғулотига қатнашган подполковник Александр Колянов россиялик ҳарбийлар 26 та тўсиқдан иборат ўта мураккаб йўлакдан ўтиш ва шартли террорчилар жойлашган аҳоли яшаш пунктини тозалаш операциясида биринчи марта қатнашаётганлигини таъкидлади. Меҳмонлар дала-ўқув майдонидаги ўта мураккаб йўлакдан ўтиш машқлари ҳар қандай ҳарбий хизматчининг нафақат жанговар тайёргарлигини, балки чидамлилигини оширишда

“ Мамлакатимиз минтақадаги тинчликни сақлаш, халқаро терроризмга қарши кураш олиб бориш борасида Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги доирасида турли йўналишда ҳамкорлик ишларини амалга оширмақда. Термиз полигонидан Россия Федерацияси ҳарбийлари билан ҳамкорликда ўтказилган «Сурхон-2020» махсус-тактик ўқув машғулотини шулар жумласидандир.

Ўзбекистон Республикаси ва Россия Федерацияси ҳамкорлигидаги махсус-тактик ўқув машғулотига тайёргарлик жараёнининг очилиш маросимида икки мамлакат ҳарбийлари майдонга саф тортди. Давлат байроқлари кўтарилди. Жануби-ғарбий махсус ҳарбий округ қўмондони полковник Зайнобиддин Иминов меҳмонларни Сурхон заминидан кўриб турганлигини мамнуният билан таъкидлади. Округ қўмондони кўхна ва тарихий шаҳарда ўтказилган ўқув машғулотини давлатларимиз ўртаси-

ЖАСОРАТ ТИМСОЛИ

ХОРИЖЛИК МУТАХАССИСНИНГ ЮКСАК ЭЪТИРОФИ

“ Россия Федерацияси Марказий ҳарбий округ қўшинлари қўмондони генерал-полковник Александр Лапин бошчилигидаги ҳарбий делегация амалий ташриф билан юртимизда меҳмон бўлди.

Ҳарбий делегация Ўзбекистон Республикаси мудофаа вазирининг биринчи ўринбосари – Қуролли Кучлар Бош штаби бошлиғи генерал-майор Павел Эргашев қабулида бўлди. Учрашув давомида Ўзбекистон Республикаси ва Россия Федерацияси ўртасидаги дўстона муносабатлар ҳамда мудофаа борасидаги ҳамкорлик, уни ривожлантириш истиқболлари, ҳарбий таълим йўналишида ўзаро тажриба алмашиш масалалари муҳокама қилинди. Қабул чоғида генерал-полковник Александр Лапин Иккинчи жаҳон урушида фашизм устидан қозонилган ғалаба бутун дунёда, жумладан, Ўзбекистонда ҳам кенг миқёсда нишонланганлигига алоҳида тўхтади. Ўзбек халқининг жанг майдонларидаги қаҳрамонликлари, фронт ортидаги фидокорона меҳнати ва эвакуация қилинган аҳолига кўрсатган

тайёрлаш масаласига оқилона ёндашилганлиги мени ҳайратлантирди, – дея таъкидлади Россия Федерацияси Марказий ҳарбий округ қўшинлари қўмондони ўринбосари генерал-майор Геннадий Тучин.

Ҳарбий делегация аъзолари, шунингдек, пойтахтимиздаги «Ғалаба боғи» мажмуаси ва «Шон-шараф» музейида бўлиб, ўзбек халқининг Иккинчи жаҳон урушида қозонилган ғалабага қўшган бекиёс ҳиссаси, матонати, фидойилиги ва юксак инсоний туйғуларини ўзида акс эттирувчи экспонатлар билан танишди. Шундан сўнг генерал-полковник Александр Лапин бошчилигидаги ҳарбий делегация Сурхондарё вилоятида бўлиб, Ўзбекистон Республикаси ва Россия Федерацияси ҳарбийлари ҳамкорлигида ўтказилган «Сурхон – 2020» махсус-тактик ўқув машғулоти кузатди.

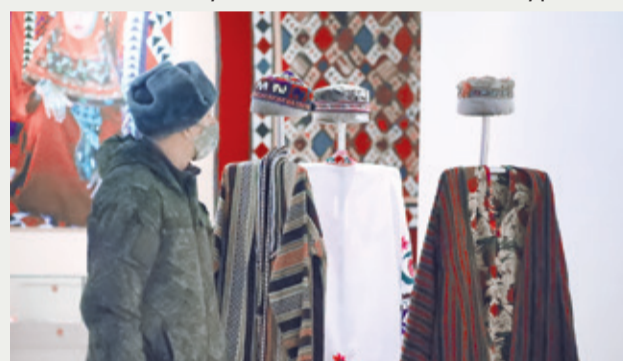
муҳим аҳамият касб этишига машғулотлар давомида гувоҳ бўлдилар. Чунки бир неча километр масофа оралигидаги тўсиқларни босиб ўтиш жараёнида ҳарбий хизматчилар бокс рингида аввал битта, кейин иккита кучли рақибнинг зарбаларига чидаб бериши, ўзига бириктирилган топшириқни пичоқ ва белкуракни мўлжалга аниқ отиш билан яқунлаши шарт...

Ўзбекистон ва Россия ҳарбий хизматчилари, шунингдек, шаҳар шароитида биноларни эгаллаб олган ноқонуний қуролланган гуруҳлардан тозалаш операцияси бўйича ҳам тайёргарлик машқларини бажардилар. Ҳар кунлик машғулотлардан сўнг ташкилотчилар томонидан меҳмонлар учун маданий тадбирлар ва Термиз шаҳрида жойлашган музейлар бўйлаб саёҳат уюштирилди. Шаҳар маданият саройида ташкиллаштирилган концерт дастури, Сурхондарё вилояти археология ҳамда тарих ва маданият музейлари уларда унутилмас таассуротлар қолдирди.

Ўтказилган бир неча кунлик тайёргарлик машқларидан сўнг «Сурхон–2020» махсус-тактик ўқув машғулотининг асосий босқичига ўтилди. Бир вазиятнинг ўзида бир неча ўқув жойларида бошланган ҳаракатларни Ўзбекистон Республикаси мудофаа вазирининг биринчи ўринбосари – Қуролли Кучлар Бош штаби бошлиғи генерал-майор Павел Эргашев ва Россия Федерацияси Марказий ҳарбий округи қўшинлари қўмондони генерал-полковник Александр Лапин кузатиб борди.

Махсус-тактик ўқув машғулотида жалб этилган ҳарбий хизматчилар томонидан Сурхондарё вилояти Ички ишлар, Фавқулодда вазиятлар бошқармалари ҳамда ДХХ Чегара қўшинлари ҳамкорлигида белгиланган топшириқлар муваффақиятли тарзда бажарилди. Ўқув машғулоти якунида топшириқларни бажаришда фаоллик кўрсатган ҳарбий хизматчилар икки давлат Мудофаа вазирлигининг медаллари, эсдалик совғалари ҳамда дипломлар билан тақдирландилар.

«Сурхон–2020» махсус-тактик ўқув машғулоти Ўзбекистон ва Россия давлатлари ўртасидаги икки томонлама дўстона ҳамда ўзаро ҳарбий ҳамкорлик муносабатларини мустаҳкамлаш йўлидаги навбатдаги қадам вазифасини бажарди.

бағрикенглиги ғалабага бекиёс ҳисса қўшганлигини айтиб ўтди.

Мудофаа вазирлигидаги қабулдан сўнг меҳмонлар Ахборот-коммуникация технологиялари ва алоқа ҳарбий институти фаолияти, таълим масканида яратилган кенг кўламли шароитлар билан яқиндан танишдилар. Миллий армиямизни янада такомиллаштириш борасида барпо қилинган, шу билан қисқа вақт ичида улкан ютуқларга эришган институт делегация вакилларида илиқ таассурот қолдирди.

– Бугунги кун армиясини алоқа воситаларисиз тасаввур этиб бўлмайди. Ахборот-коммуникация технологиялари ва алоқа ҳарбий институти замонавий меъморчилик услубида бунёд этилиб, энг сўнгги технологик жиҳозлар билан жиҳозланганлиги, ушбу соҳада малакали офицерларни

САНА

« Ҳарбий қисм ва муассасаларда соғлом маънавий-ахлоқий муҳитни таъминлашга қаратилган миллий қадрият ва азалий анъаналарни изчил давом эттириш мақсадида ҳар йили Мудофаа вазирлиги миқёсида Тарбиявий ва мафкуравий ишлар ҳамда кадрлар билан ишлаш органлари мутахассислари куни кенг нишонлаб келинмоқда.

Сана муносабати билан ўз хизмат мажбуриятларига сидқидилдан ёндашган, ҳамкасблари ҳамда ўз сафдошларига намуна бўлган бир гуруҳ соҳа мутахассисларини рағбатлантириш мақсадида Қуролли Кучлар академиясида тантанали тақдирлаш маросими бўлиб ўтди. Тадбир барча ҳарбий округлар билан видеоконференц-алоқа орқали тўғридан-тўғри ташкил этилди.

Унда мудофаа вазирининг тарбиявий ва мафкуравий ишлар бўйича ўринбосари полковник

Ҳамдам Қаршиев иштирокчиларни касб байрами билан самимий табриклади.

Шунингдек, маросимда сўзга чиққанлар бугунги кунда миллий армиямиз сафларини юқори профессионал тайёргарлик, барқарор ахлоқий-руҳий сифатларга эга, ҳам маънан, ҳам жисмонан баркамол, ҳар қандай шароитларда ҳам ўз олдига қўйилган вазифаларни бажаришга шай бўлган фидойи ва садоқатли ҳарбий хизматчилар билан тўлдиришга алоҳида эътибор қаратилаётганини таъкидлади.

Тантанали тадбирда тарбиявий ва мафкуравий ишлар йўналишида ўтказилган танлов ва мусобақаларда ўз маҳоратини яққол намоеън этиб, илғорлар ичра энг сара эканини исботлаган бир гуруҳ ҳарбий хизматчилар диплом ва қимматбаҳо совғалар билан тақдирланди.

– Халқимиз, айниқса, ёшлар онгида ватанпарварлик туйғусини юксалтириш, энг муҳими, юрт тақдири, эртанги кунга дахлдор Ватан ҳимоячиларини тайёрлаш долзарб вазифалардан биридир, – дейди «Энг илғор батальон командирининг тарбиявий ва мафкуравий ишлар бўйича ўринбосари» танлови ғолиби майор Музаффар Ашурматов. – Ушбу вазифани муваффақиятли амалга ошириш, Қуролли Кучларимиз нуфузини янада ошириш, халқ ва армия яқдиллигини таъминлаш борасидаги хайрли ишларда албатта, тарбиявий

СОҲА ФИДОЙИЛАРИ ШАРАФЛАНДИ

Муаллиф суратга олган

ва мафкуравий ишлар органи мутахассисларининг фидокорона хизмати алоҳида эътирофга лойиқ. Бугунги касб байрамимизнинг кўтаринки руҳ ва юқори савияда нишонланиши айна йўналишдаги фаолиятимизни янги босқичда ташкил этишга ундайди.

Тадбирнинг бадиий қисмида Қуролли Кучлар Марказий ашула ва рақс ансамбли ҳамда эл суйган таниқли санъаткорлар томонидан ижро этилган куй-кўшиқлар йиғилганларга кўтаринки кайфият бағишлади.

Дилшод РЎЗИҚУЛОВ,
«Vatanparvar»

«ВАТАНПАРВАРЛИК ОЙЛИГИ»

« Барчамизга маълумки, ўтган қисқа давр мобайнида Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари, хусусан, Мудофаа вазирлиги жаннатмакон юртимиз мустақиллиги ва ҳудудий яхлитлигини янада мустаҳкамлаш, фуқароларимизнинг ҳаёти ва саломатлигини сақлаш, юртдошларимизда Ватанимиз тақдири ва келажиги учун дахлдорлик, масъулият, садоқат ва ватанпарварлик ҳиссини ошириш, ёт ғояларга қарши мафкуравий иммунитетни кучайтириш билан боғлиқ долзарб вазифаларни бажаришда фаол иштирок этиб келмоқда.

ФАОЛ ИШТИРОК ЭТАЙЛИК!

Хусусан, Мудофаа вазирлиги шахсий таркибининг амалий саъй-ҳаракатларини мамлакатимизнинг айрим ҳудудларида рўй берган табиий офатларни бартараф этиш жараёнида муҳандислик, қидирув-қутқарув ва бошқа шошилинч ишларни бажариш, зарар кўрган одамларнинг ҳаёт фаолиятини биринчи навбатда таъминлаш, муҳим объект ва тизимларнинг ишчанлигини тезкорлик билан тиклаш, авария-тиклаш, қурилиш-таъмирлаш ишларини олиб бориш, зарар кўрган аҳолига психологик ёрдам кўрсатишида гувоҳи бўлмоқдамиз.

Ҳарбий хизматчилар мудофаа вазири, унинг ўринбосарлари ва барча поғонадаги командир ва бошлиқлар томонидан билдирилган ишончни ўзларининг садоқатли хизматлари билан оқлаб, мазкур соҳага юклатилган топшириқларни юқори савияда бажаришмоқда.

Ҳурматли ҳамкасблар!

Барчамизга маълумки, муҳтарам Юртбошимизнинг тегишли фармойишларига асосан, ҳар йили мамлакатимизда «14 январь – Ватан ҳимоячилари куни» кенг нишонлаб келинади.

Шу боис, барчангизни «Ватанпарварлик ойлиги» доирасида юқори кайфият ва жўшқинлик билан фаол иштирок этишингизни сўраб қоламиз.

Ишонамизки, барча соҳа вакиллари ўзларига юклатилган ша- рафли вазифаларига виждонан ёндашиб, юқори раҳбарият томонидан белгиланган топшириқларни юксак савияда бажаришади.

Подполковник Нурбек ОТАҚЎЗИЕВ,
Тарбиявий ва мафкуравий ишлар бош
бошқармаси бошлигининг ўринбосари

АЛИЖОНОВЛАР ОИЛАСИ – ҒОЛИБ

« Қуролли Кучлар академиясида Мудофаа вазирлиги қўшинлари миқёсидаги «Энг яхши китобхон ҳарбий оила» кўрик-танловининг якуний босқичи ўтказилди.

КЎРИК-ТАНЛОВ

Пандемия шароитидан келиб чиқиб, видеоконференц-алоқа шаклида ўтказилган танловда барча ҳарбий округлар, Ҳаво ҳужумидан мудофаа қўшинлари ва Ҳарбий ҳаво кучлари ҳамда Тоифаланган объектларни қўриқлаш қўшинларидан жами 7 та оила учта шарт асосида беллашди.

Дастлабки шартда жамоалар 3 дақиқалик вақт давомида ўзларини бадиий-муסיқий, шеърӣ тарзда таништирдилар. «Биз китобхон оиламиз» шартда танлов иштирокчилари севган адибларининг ижодидан шеър, монолог ёки ғазаллардан намуналар ижроси акс этган видеоролик намойиш этди.

«Бадиий ва маънавий саводхонлик беллашуви» деб номланган охириги шартда ўзбек ва жаҳон адабиёти ривожига ҳисса қўшган буюк адиблар асарларининг мазмун-моҳияти, ғояси бўйича тайёрланган билет саволларига жавоб қайтарилди. Барча ҳарбий оилалар Заҳириддин Муҳаммад Бобур, Абдулла Қодирий, Чўлпон, Ғафур Ғуллом, Ойбек, Одил Ёқубов, Чингиз Айтматов, Иван Тургенев, Эрнест Хемингуэй, Даниэль Дефо каби улғу ижодкорлар асарларининг билимдони эканини исботлади.

Китобхон оилаларнинг чиқишлари ва жавобларини Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси фундаментал кутубхонаси, Ўзбекистон Ёзувчилар уюмси, пойтахтимиздаги «Билим» ахборот-ресурс маркази, «Ёшлик» журналдан таклиф этилган ҳакамлар ҳайъати ҳолисона баҳолаб борди.

– Мазкур танлов қадимий ва бетакрор диёримиздан етишиб чиққан буюк аллома, адиб ва мутафаккирларимизнинг бой маънавий мероси, умумбашарий цивилизация, маданият, дунёвий илм-фан тараққиётига улкан ҳисса қўшган аجدодларимизнинг но- дир асарлари, ибратли ҳаёти ва ижтимоий

фаолиятини ҳар томонлама чуқур ўрганиш ва тарғиб этишга қаратилган, – дейди Мудофаа вазирлиги хотин-қизлар ва ҳарбий хизматчилар оила аъзолари билан ишлаш бўйича бош мутахассиси Зулфия Мансурова. – Шунингдек, ҳарбий хизматчилар ва уларнинг оилаларида китоб мутолаасига бўлган иштиёқни ошириш, миллий ва умуминсоний қадриятлар, ижтимоий ҳаёт ҳақидаги тушунча, билим ва дунёқарашини янада кенгайтириш, китобхон ҳарбий оилалар ўртасида соғлом рақобат, жойларда адабий-ижодий муҳитни шакллантириш мақсади кўзланган. Танловга пухта тайёргарлик кўриб, унда иштирок этиш истагидаги оилаларнинг тобора ортаётгани айниқса, қувонарлидир.

Якуний натижаларга кўра, Шимоли-ғарбий ҳарбий округдан капитан Зухриддин Алижонов оиласи 1-ўринни эгаллади. Жануби-ғарбий махсус ҳарбий округдан кичик сержант Элбек Хўжақулов ҳамда Шарқий ҳарбий округ вакили контракт бўйича ҳарбий хизматчи, оддий аскар Абдоржон Камолов оилалари тўплаган баллар тенг келиб қолгани боис, уларга ҳакамлар ҳайъати аъзолари томонидан қўшимча саволлар берилди. Натижада Камоловлар оиласи иккинчи, Хўжақуловлар оиласи учинчи ўринга сазовор бўлди.

Маҳфуза МУҲАММАДИЕВА

КЕЛИНГ, КИТОБ ЎҚИЙМИЗ

Шундай асар ёзсангки...

«Ўтқир Ҳошимов севимли ёзувчим (Аллоҳ охиратларини обод қилсин). Биз унинг асарларини ўқиб улғайдик. Сўхбатларини ташналик билан кутар эдик. Айнан шу инсоннинг саъй-ҳаракатлари билан унинг муҳаррирлигидаги «Шарқ юлдузи» журналида илк марта Қуръони каримнинг ўзбек тилидаги маъно таржималари босилган эди.

Мен адабиётшунос эмасман, мен адабиётни севаман, китобларни севаман. Ва сизга ҳам кўнглим мулкига айланган асарларни ўқишни тавсия қиламан. Бугун яна севимли адабимиз, Ўзбекистон халқ ёзувчиси, «Буюк хизматлари учун» ордени соҳиби Ўтқир Ҳошимов асарларидан айримлари ҳақида бирозгина тўхталамиз.

Адиб Саид Аҳмад у ҳақда шундай ёзган эди: «Москва матбуоти тарқатаётган тўхмат ва ҳақоратлардан сабр косаси тошган Ўтқир Ҳошимов собиқ компартиянинг XXVIII съезди минбаридан туриб баралла овоз билан уларни фош қилди.

«Ўзбек иши» деган гапни ким ўйлаб топди? Нима учун «арман иши», «молдаван иши» эмас-да, айнан «Ўзбек иши»? Ўзбек нима ёмонлик қилди? Қўшиб ёзишлар бошқа жойда йўқми? «Ўзбек иши» туфайли армиядаги қанчадан-қанча йигитларимиз нобуд бўляпти. Темир тобутлар фақат Афғонистондан эмас, Совет Иттифоқининг турли чеккаларидан ҳам келиб турибди. Бизнинг фарзандларимизга «босмачи», «қўшиб ёзувчи», «порахўр» деб қарашяпти ва очикдан-очик ўлдиришяпти. «Ўзбек иши» деган ҳақоратли гапни ўйлаб топганлар ҳали тарих олдида жавоб берадилар.

Қаршисида олтин погонли генераллар, маршаллар шоп-шалопи билан текилиб турган бир пайтда, уларнинг кўзига қараб туриб, шу гапларни айтиш учун ҳеч енгиб бўлмас ирода, жасорат керак эди. Ўтқир бу обрўли шахслар олдида эсанкирамади, чўчимади, халқ дардини бор овози билан айта олди».

Ҳа, адабимиз том маънода халқ дардини асарларига кўчирди. «Ўзбек иши», «Нега? Нега-а-а?!» ҳикоялариёқ бунинг исботидир. У уруш кўрмас-да, уруш ҳақида кўп ёзди. Сўхбатларининг бирида бунга шундай изоҳ берган: «-Ҳа, кўп ёзганман. «Урушнинг сўнги қурбони», «Нега? Нега-а-а?!» деган ҳикояларим, «Икки эшик ораси», «Тўшда кечган умрлар» романлари уруш ҳақида. «Дунёнинг ишлари» эса уруш орқасидаги ҳаёт ҳақида.

Мен бу асарларни азбаройи урушни яхши кўрганим учун эмас, ундан нафратланганим учун ёзганман. Урушда ғолиб подшоҳ, ғолиб саркарда, ғолиб армия бўлиши мумкин, лекин ҳеч қачон ғолиб инсон бўлмайди. Урушда ғолиб одам ҳам бахтсиз, мағлуб одам ҳам. Сабаби, уруш одамни ўзига ўхшаган бошқа одамни ўлдиршига мажбур қилади. Одам ўлдирган инсон эса ҳеч қачон бахтли бўлолмайди».

Азиз ўқувчи, ёзувчи Ўтқир Ҳошимовнинг нафақат асарлари, балки сўхбатларини ҳам топиб ўқишингизни маслаҳат бераман. Уларда сиз адабни янада яхшироқ биласиз, яқинингиз каби меҳрингиз ортади унга. Адиб ҳақида таниқли инсонларнинг гўзал ва самимий хотиралари бор. У ҳаётлик чоғлари-

да ҳам кўпларнинг эҳтироми, эътирофига сазовор бўлган.

Бугун эътиборингизни 1989 йилда ёзилган унинг биргина ҳикоясига қаратаман. Бу адабнинг «Нега? Нега-а-а?!» ҳикоясидир. Ростини айтсам, ҳикоя номи мени унчалик ўзига тортмаган. Мен ёш эдим. Севги-муҳаббат мавзусидаги асарларни ўқигим келарди. Номланиши ҳам севгидан йироқроқми-ей. Ўтқир Ҳошимовнинг ҳикояси бўлганлиги учун ўқий бошладим...

Ҳа, унда севги йўқ эди. Аммо буюк Меҳр, Муҳаббат, инсон қалбини тилка-пора қилиб юборадиган адоқсиз қайғу бор эди. Адибнинг китобларини кўлимга олсам, шу ҳикояни қайта ўқи-масликка интиламан, аммо ихтиёрсиз яна варақлай бошлайман.

Ҳикоя қаҳрамони Ҳамидулла тажанг бир одам. Ўқийверсангиз, бу тажангга меҳрингиз туша бошлайди. Аччиққина, кинояли бир тил – адабнинг тили.

Ўқиймиз: «Троллейбус тикилинч эмас. Ҳар кун битта йўлдан юраверганингдан кейин ўрганиб юратаркансан. Саккиз йилдан бери шу (Қамокдан қайтганидан бун). Қорақамиш «икки-бир»дан (топган номи қаранг: «икки-бир»миш, ўлсин агар, одамнинг тили келишса) секин йўлга тушади».

Ҳамидулла нега қамалганини билишни истайсизми? Кунларнинг бирида... Йўқ-йўқ, яхшиси, ҳикояни ўқиб билиб олганингиз тузук. Бундай тафсилот тарғибот саҳифамизга ярашмайди.

Яна ўқиймиз: «Сурхондарё томонда «ахлоқини тузатишди». Темир йўл яқинида. Қора пахталик кийган аристонлар... Кечалари оғир гўнғиллаган самолётлар, муттасил тарақа-турук қилиб ўтадиган юк поездлари... Аввалига ярми очик вагонларга ортилган юкларнинг усти брезент билан ўраб қўйилгани учун ҳеч бало кўринмасди. Кейин брезент қопламасиз ташийдиган бўлишди. Танклар, замбараклар, БТРлар. Колонияда сиёсий ахборот бўлди. Империализм малайлари Афғонистон Демократик Республикасидаги Савр инқилобини бўғиб ташламоқчи бўпти. Шонли совет жангчилари ўзининг интернационал бурчини шараф билан бажаришга киришибди.

...Ушанда Ҳамидулла ҳеч нимани ўйламади. Ўйлаб нима қилади? Қаранг, бир нарса етти ухлаб тушига кирмабди. Ой ўтади, йил ўтади, пайти келиб сенинг ўғлинг ҳам Афғонистонга боради, интернационал бурчини бажаради...»

Ҳа, зукко ўқувчимиз сўз нима ҳақида эканлигини англади. Уша давр фожиалари ҳақида кўп ёзилган. Ўзбекистон халқ шоири Ҳалима Худойбердиева бир шеърида шундай деб эди:

«Ҳиндикушдан олов келди, жола келди,
У келмади, кўкка ўрлаб нола келди».

Катта авлод бу «кўкка ўрлаган нола-ларга» гувоҳ бўлган. Майиб-мажруҳ қайтганлар бор, айримлари аллақачон оламдан ўтган.

Ҳикоя қаҳрамони Ҳамидулланинг ўғли ҳам ўша ўт ичида хизмат қилади. Жуда кўп тенг-тўшлари қатори яқинларига хат ёзганида Афғонистонда хизмат қилаётганини билдирмайди. Ота «Боши тошдан бўлсин ишқилиб. Кўпи кетиб, ози қолди», деган хаёллар билан унинг йўлига интиқ.

Ўқиймиз:

«Мана, икки йилки, «Термиз»дан хат келади. Хотини хурсанд. Телевизорда Афғонистонни кўрсатса, тавалло қилади: «Адажониси, пешонамиз ярақлаган экан, яхшиям Раҳматиллангиз Термизда хизмат қиляпти... Телевизорни шартта ўчириб қўйсанг, хотининг, қизларингни кўнглига гап келса... Кўраверай десанг... Хайрият, уч кун аввал хат келди. «...Хизматлар осон. Опа! Мендан хавотир олманг. Декабрнинг ўрталарида уйга бораман».

Ҳа, ана шундай хат келганди. Уни интиқ кутаётган эдилар. Келган заҳоти тўй қилишмоқчи эди. У келди, айтган вақтидан бироз олдинроқ келди...
Ўқиймиз: «Баракка ўхшаш узун палата... Икки қатор темир қара-вотлар. Тўшаклар... Оқ чойшаблар... Кулранг адёллар. Бир-бирига ўхшаш қиёфалар... Ҳаммаси ёш, ҳаммаси рангпар... Дори иси... «Банниса» иси... Пастак деразадан тушаётган хира нур...»

– Ана! Секин... Илтимос, шовқин солма...
– Ада!
Наҳот! Наҳот шу ўғли бўлса! Аэропортда хайрлашаётганида «мендан хавотир олманглар», деган, аввало онасини, кейин уни қучоқлаган, қучоқлаганида белини қисирлатиб юборган... Қани, қани ўша ўғли? Ўн яшарлигида «онангни эҳтиёт қил», деганида йиғламай ерга қараб турган, хизматга кетиш олдида девдек йигит бўлиб етилган... Тамом бўпти-ку! Ранги доқадек оппоқ... Соқол-мўйлови ўсган...»

– Уғлим, жон болам!

Раҳматилла адёл тагидан қўлини чиқариб, унинг бошини силади.

– Йиғламанг, ада.

Қизик, нега соқол-мўйлови мунча дағал? Нега оқарган? Ё худо! Ўғли ўзидан қариб кетибдимми?

– Болам! Нима қилди? Нима бўлди сенга?

– Опамга айтманг, ада! Опамга айтманг... Сизни кўрдим... Докторга раҳмат...»

Бардошингиз етармикан ўқишга?! Бу ҳикоя бор-йўғи, бир эркакнинг ҳикояси, «ғамнинг куйи», ўзи эмас. Ўша йиллари темир тобутда келган

Тўсатдан тушган ғам ёш болани бир кунда катта одамга айлантириб қўяр экан!..

Ўтқир Ҳошимовнинг «Икки эшик ораси» асаридан.

аскар боласининг совуқ дийдорини ҳам кўрмай ерга қўйганлар бўлди.

Яна ўқиймиз: «У жинни бўлиб қолганга ўхшарди (Балки чиндан ҳам эсдан оғандир). Шитоб билан адёлни юлқиб четга улоқтирди.

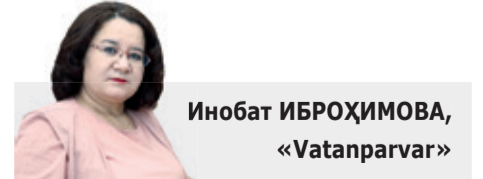
– Тур, болам! Тур ўрнингдан! Кетамиз! Уйга кетамиз!

Шунда... Шунда, тўшакнинг ярми бўш эканини пайқади. Ўғлининг иккала оёғи йўқ эди. Тиззадан эмас, ундан ҳам юқориқадан. Кўкрагидан буёғи доқа билан ўраб ташланган. Ҳар жой-ҳар жойда қизғиш тоб доғлар. Қотиб қолган қон доғлари».

Етар... Ортиқ бу ҳикоя ҳақида сўз айтишга бардошим етмайди. Ўзингиз ўқиб кўринг.

Севимли адабимиз Ўтқир Ҳошимов шундай ёзган эди: «Шундай асар ёзсангки, китобхон уни ўқиганида ҳамма нарсани унутса. Асар қаҳрамонлари ҳаёти билан яшаса. Қувонса, изтироб чекса... Китобни ўқиб бўлган кун кечаси билан ухлолмай, тўлғаниб чиқса... Вақти келиб, ўша китобни яна қўлига олганида қайтадан ҳаяжонга тушса... Ундан янги маънолар топса... Орзум – шу...»

Мен эса бир ўқувчи сифатида ҳар доим унинг китобларини мутолаа қилар эканман, қувонаман, изтироб чекаман, ҳаяжонланаман, янги маънолар топаман.

Инобат ИБРОҲИМОВА,
«Vatanparvar»

Жанговар-хизмат фаолияти таҳлил қилинди

“ Мудофаа вазирлиги Тоифаланган объектларни қўриқлаш қўшинлари қўмондонлиги бўйсунувидаги ҳарбий қисмлар командирларининг ўқув-услубий йиғини бўлиб ўтди.

Уч кун давом этган мазкур йиғинда 2020 йил давомида ҳарбий қисмларда олиб борилган жанговар-хизмат фаолияти таҳлил қилиниб, келгусида бажарилиши зарур бўлган устувор вазибалар белгилаб олинди.

Ўқув-услубий йиғин давомида иштирокчиларнинг саф тайёргарлиги, ўқотар қуролларини нотўлиқ қисмларга ажратиш ва йиғиш, жисмоний тайёргарлик меъёрларини бажара олиш, шунингдек, мерганлик маҳоратлари бўйича амалий тайёргарлик даражалари синовдан ўтказилди. Иштирокчилар ўзларининг бор имкониятларини ишга солиб, жанговар маҳоратларини тўла намойиш этдилар.

– Ўқув-услубий йиғин давомида ҳарбий қисмларда йил давомида жанговар, маъна-

вий-маърифий ва моддий-техник таъминот йўналишларида амалга оширилган ишлар юзасидан ҳисоботлар тингланиб, эришилган натижалар, ютуқ ва муваффақиятлар эътироф этилди. Шу билан бирга, эътибор қаратилиши лозим бўлган айрим йўналишлар фаолияти танқидий таҳлил қилинди. Йиғин мобайнида шахсий таркиб билан ишлаш борасидаги билим ва кўникмамиз янада ошди, – дейди подполковник Валижон Сатторов.

Йил давомида эълон қилинган йигирмадан ортиқ танлов ва номинацияларда фаол иштирок этиб, ғолибликни қўлга киритган ҳарбий хизматчилар йўналишлар бўйича қўшинлар қўмондони буйруғи билан рағбатлантирилди. Таъкидлаш жоизки, қўмондонлик томони-

дан бўйсунувчи ҳарбий қисмларнинг моддий-техник таъминотини такомиллаштириш борасида ҳам қатор чора-тадбирлар амалга оширилмоқда. Ўқув-услубий йиғин давомида ҳарбий қисмларга янги техникалар тантанали равишда топширилди.

Йиғин давомида иштирокчиларнинг маънавий оламини бойитиш мақсадида, улар учун маданий ҳордиқ тадбирлари ҳам ташкил этилиб, «Ғалаба боғи», «Шон-шараф» музейи ва «Шаҳидлар хотираси хиёбони»га экскурсия уюштирилди.

Капитан Фариди БОБОЖОНОВА,
Тоифаланган объектларни қўриқлаш
қўшинлари қўмондонлиги
матбуот хизмати бошлиғи

«КИШИ ҲАРБ ЭТАР ТОКИ...»

« Ҳасан ота ҳаёт бўлганида бу йил 100 ёшни қарши олар эди. Наманган вилоятининг Чуст тумани Варзик қишлоғида туғилган Ҳасан Шаҳобов Иккинчи жаҳон уруши бошланишидан 1 йил аввал ҳарбий хизматга чақирилди. Бир йилдан сўнг оловли уруш майдонига кирди. У ўз юрти, Ватанини фашизм балосидан қутқариш учун жанггоҳларда тобланди. 1945 йилда эса урушдан қайтиб келди.

Айни кучга тўлган норғул ўғлон ҳарбий хизматни Тамбов (Россия) области Моршанск шаҳрида 488-корпусли артиллерия полкида бошлаган эди. Даҳшатли уруш эълон қилинганидан сўнг 29-армиянинг 644-корпусли артиллерия полкида хизмат қилди. Бу полк Клинт ва пойтахт Москвани мудофаа қилар эди. Бу даврда тиришқоқ аскар Тамбов шаҳри яқинидаги ҳарбий командирлар курсида ўқиди ва сержант унвонини олди. Бошланган уруш эса йигитни чинакам ҳарбий сифатида икки карра синовдан ўтказди. Фронтнинг олдинги сафларида жанг олиб борган Ҳ. Шаҳобов Берлингача бўлган машаққатли йўлни босиб ўтди. Жангда кўрсатган маҳорати ва билимлари боис кичик лейтенант унвонига сазовор бўлди.

1943 йилнинг май ойида уни 15-артиллерия бригадасининг 685-енгил артиллерия полкида комсорг этиб тайинлашди ва у ғарбий фронт бўйлаб урушда қатнашди. Ўша йили 1-Украина фронтга ўтказилган ушбу дивизиянинг вазифаси Житомир шаҳрини душманлардан озод этиш эди. Шу сабабли

унга «Учинчи Житомир артиллерия дивизияси» деб ном берилди. Белгиланган вазифа муваффақиятли адо этилгач, қирғинбарот олишувларда жасорат, мардлик кўрсатганлар қаторида қаҳрамонимиз ҳам «Қизил Юлдуз» ордени билан мукофотланди.

1944 йилнинг май ойида совет жангчилари Польша чегараси бўйлаб урушни давом эттирди. Улар Перемишнь, Жешув, Тарнув ва Вроцлав каби шаҳарлар, умуман, Польшанинг барча худудини душмандан озод этди. Бу жанг майдонидаги қаҳрамонлиги туфайли Ҳасанга 1944 йилнинг ноябрь ойида иккинчи марта «Қизил Юлдуз» ордени ва катта лейтенант унвони берилди. 1945 йилнинг январь ойида жангчиларимиз Германия чегараси бўйлаб урушди. Ниҳоят, уруш Германиянинг ўзида ҳам давом этди. Душман ҳар бир қарич ер учун тинмай ўқ узар, аммо собиқ Иттифоқ ўғлонлари ҳам бўш келмай, мудофаани ёриб ўтар эди. Шу тариқа дастлаб Германиянинг Опел, Олоц, Дрездан шаҳарлари эгалланди. Шунинг баробарида душманнинг йўлини тўсиб, уларнинг ҳужум ўтказмаслигига самарали чоралар кўрилар эди.

Шиддатли жангда батарея командири катта лейтенант Белов қаттиқ яраланди ва бу муҳим вазифа Шаҳобовга топширилди. У мазкур топшириқнинг уддасидан чиқиш учун бор куч-ғайратини сарфлади. Ҳанимга тинмай ўқ узилди, бирорта душман танки ўтишига йўл кўйилмади. Душман чекинишга мажбур бўлди. Уруш вақтида икки марта яраланиб, даволанди. Мардлиги, намунали ва фидокорона саъй-ҳаракатлари учун Ҳасан Шаҳобов I даражали «Улуғ Ватан уруши» ордени билан тақдирланди.

Уруш тугади, катта лейтенант Шаҳобов она юртига қайтди ва ҳарбий хизматни ҳарбий округда давом эттирди. Унинг намунали хизматлари эътироф этилиб, «Ленин» ордени билан мукофотланди.

Урушдан сўнг Наманган педагогика институти (ҳозирги Наманган давлат университети) Тарих факультетини битириб, педагог сифатида ёшларга сабоқ берди. Қатор масъул ла-

возимларда узоқ йиллар ҳалол меҳнат қилди. Турмуш ўртоғи билан ўн нафар фарзандни вояга етказиб, эл қорига ярайдиган инсонлар этиб тарбиялади, тўғрисўз ва интилувчанлиги билан жамиятда обрў-эътибор топди. 75 ёшида вафот этган Ҳасанбой Шаҳобовнинг ҳаёт йўли ва фаолияти кўпларга ибрат. У бахтни ҳалол меҳнатда деб билди. Фарзандларини ҳам ана шундай фазилатлар билан улғайтирди.

– Биз ҳар байрамни қувонч ва ҳаяжон билан бир дастурхон атрофига йиғилиб нишонлар эдик, – дейди Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиси Ҳасан бобонинг қизи Муаззам Шаҳобова. – Айниқса, 9 май арафасида дадамнинг орден ва медаллар тақилган костюми оқ кўйлагини тайёрлаш тараддуди бир ҳафта олдин бошланар эди. Уларнинг суратлари ва ҳужжатлари солинган папкани қўлга олсак, гоҳ кулиб, гоҳ қайғуриб ёдга оламиз. Дадамдан мана шу суратлар, жасорат рамзи бўлган орден ва медаллар билан бир қаторда жўяли насихатлар, ёрқин хотиралар ёдгорлик бўлиб қолди.

Бухоро гарнизонидаги сафарбарлик чақируви резерви батальони взвод командири катта лейтенант Шерзод Шаҳобов Ҳасанбой отанинг невараларидан бири. Қай манзил, қайси жамоада бўлмасин, бошқа жигаргўшалари каби у ҳам бобоси билан ҳақли равишда фахрланади. Ўз юртига садоқат билан хизмат қилиш унинг кўнглидаги олий муддаога айланган. Ушбу шарафли мақсад бобосидан ўтган бўлса, ажаб эмас. Зотан, буюк мутафаккир Алишер Навоий ёзганидек, «Аёнким, Ватан узра то жони бор, Киши ҳарб этар токи имкони бор».

Бугун қаҳрамонимизнинг 100 нафардан зиёд невара ва чеваралари турли соҳаларда меҳнат қилмоқда. Кўплаб неваралари ҳарбий хизматчи ва ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идораларда фаолият юритмоқда. Унинг шижоати, қаҳрамонлиги бугун шогирдлари, фарзанду набиралари қалбида абадий сақланмоқда. Зотан, йиллар ўтса ҳам ота-боболаримизнинг мардлиги ва жасорати авлоддан авлодга ўтиб, тилларда дoston бўлади. Зеро, инсониятни фашизм зулмидан халос этган қаҳрамонлар номи ва жасорати абадийдир.

Дилшод РЎЗИҚУЛОВ,
«Vatanparvar»

ҲАЁТНИНГ ЎЗИ ТАҚДИМ ЭТАДИГАН ЭНГ ЯХШИ СОВРИН –
БУНГА АРСИЙДИГАН ИШДА ҚАТТИҚ МЕҲНАТ ҚИЛИШ ИМКОНИАТИДИР. Теодор Рузвельт

ХУҚУҚ

«КИМ ВАТАНГА СОДИҚ БЎЛСА, МЕНДУРМАН ЎША!»

« Ҳарбий прокуратура органлари томонидан Ўзбекистон Республикаси Президентининг ёшларга доир бешта муҳим ташаббуси ижроси доирасида ёш авлодни ватанпарварлик ва бурчга садоқат руҳида тарбиялаш, уларнинг ҳуқуқий маданиятини, китобхонликка, адабиёт, санъатга муҳаббатини юксалтириш, бандлигини таъминлаш борасидаги амалий тадбирлар давом эттирилмоқда.

ЭРТАМИЗ ЭГАЛАРИ БИЛАН МУЛОҚОТ

Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорининг ўринбосари – Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий прокурори генерал-майор Шухрат Узаков ташаббуси билан бугун Тошкент вилоятининг Олмалик шаҳрида ёшлар иштирокида навбатдаги очиқ мулоқот тарзида учрашув, оммавий қабул ва бўш иш ўринлари меҳнат ярмаркаси ташкил этилди.

Олмалик кон-металлургия комбинати маданият саройида сектор раҳбарлари, мудофаа ишлари бўлими, Ёшлар ишлари агентлиги, Бандликка кўмаклашиш маркази, банк муассасалари, қатор ташкилотлар ва жамоатчилик вакиллари ҳамкорлигида ташкил этилган тадбирда асосан марказдан олисда яшовчи банд бўлмаган 200 нафарга яқин ёшлар иштирок этди.

Тадбирда Ш. Узаков ёшларимизга давлатимиз раҳбари томонидан кўрсатилаётган юксак эътибор ва ғамхўрлик, уларнинг ўз қобилияти ва салоҳиятини намоён қилишлари учун яратилган шароит ҳамда имкониятлар кўламини ёшлар ҳуқуқлари ва қонуний манфаатлари амалий кафолатининг ҳаётий ифодасидаги аниқ мисоллар билан атрофлича тушунтириб ўтди.

Учрашувда ёшларнинг муаммолари, тақлиф-мулоҳазалари тингланди ва жами қабул қилинган 47 та, жумладан, банк-кредит йўналишида 10 та, ҳарбий соҳа бўйича 3 та, ишга кириш масаласида 16 та, тадбиркорлик фаолиятини бошлаш юзасидан 7 та ва бошқа масалаларда 11 мурожаатнинг ижобий ҳал қилиш масаласи қонунчиликда белгиланган тартибда кўриб чиқиш учун назоратга олинган ҳолда масъулларга йўналтирилди.

Ишлаш истагидаги ёшлар шу куни меҳнат ярмаркасига жалб этилиб, уларга маълумоти ва мутахассислигига мос келадиган бўш иш ўринлари тақлиф этилди.

Адлия майори Бахтиёр АҲМЕДОВ,
Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий
прокуратураси бўлим бошлиғи

ҚАЛЪЛАРНИ ТЎЛҚИНЛАНТИРГАН УЧРАШУВ

« Ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш, уларнинг дунёқарашини янада кенгайтириш мақсадида республикамиз бўйлаб ватанпарварлик руҳидаги учрашув ва тадбирлар бўлиб ўтмоқда.

Алишер Навоий номидаги кинсаройда пойтахтимизнинг Шайхонтоҳур тумани ҳокимлиги, Ёшлар ишлари агентлиги, Мудофаа вазирлиги, Давлат хавфсизлик хизмати, Миллий гвардия, Ички ишлар вазирлиги ҳамкорлигида кўргазмали тадбир ташкил қилинди. Ўнлаб ёшларнинг ҳарбий техникалар, қурол-яроғ ва турли алоқа воситалари билан яқиндан танишиб, дўстлашуви ўзгача кечди. Ўзаро мулоқотлар давомида ҳарбий хизматчилар томонидан қурол-аслаҳаларнинг турлари, алоқа воситаларидан фойдаланиш,

ҳарбий техникаларнинг имкониятлари хусусида маълумотлар бериб ўтилди.

Тадбирнинг бадиий-кўнгилочар қисми ҳарбий оркестр ва ансамблларнинг куй-қўшиқлари билан янада файз олди. Айниқса, ҳарбий хизматчиларнинг қўл жанги чиқишларидан ёшлар қалбида жанговарлик, юртга муҳаббат туйғулари жўш урди.

Ўз мухбиримиз

ҚЎМОНДОН МЎЙНОҚ ЁШЛАРИ БИЛАН СУҲБАТЛАШДИ

« Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари ташкил этилганининг 29 йиллиги ҳамда Ватан ҳимоячилари куни байрамини кенг нишонлаш доирасида юртимизда бошланган «Ватанпарварлик ойлиги»нинг илк кунларидан Шимоли-ғарбий ҳарбий округ қўшинлари қўмондонлигининг тарғибот гуруҳи томонидан Қорақалпоғистон Республикасининг энг чекка туманларидан бўлган Мўйноқдаги умумтаълим мактаби ўқувчилари билан тадбирлар ўтказилди.

Йилдан йилга халқ ва армияни бирлаштириб келаётган ва ҳақиқий умумхалқ байрамига айланган Ватан ҳимоячилари куни том маънода мардлик ва жасоратни тараннум этувчи, улуғ аجدодларимизнинг қаҳрамонликларини ёшларга ибрат қилувчи, маънавиятни тарғиб этувчи айёмга айланган.

Мўйноқ туманидаги бир қатор мактабларда «Ким Ватанга содиқ бўлса, мендурман ўша!» шиори остида ўтказилган ватанпарварлик тадбирлари давомида Шимоли-ғарбий ҳарбий округ қўшинлари қўмондони полковник Фарҳоджон Шерматов ёшлар билан учрашиб, уларга Ватанни ҳимоя қилиш ҳақиқий мард ва олижаноб инсонларнинг касби эканини таъкидлаб ўтди. Қўмондон ёшлар билан суҳбати давомида инсоннинг зийнати – унинг юртга, халққа, ўз касбига содиқлигида эканини айтиб ўтди.

Ҳарбий округ қўмондонлиги томонидан чақирувга қадар ёшларни тайёрлаш фанининг ўқитилиш сифатини ошириш ва ўқув-моддий базани такомиллаштириш мақсадида Мўйноқдаги умумтаълим мактабларига ўқув қуроллари ҳамда кўргазмали воситалар совға қилинди.

Ватанпарварликка йўғрилган тадбирларда ёшлар пневматик милтиқдан ўқ отиш бўйича ўзаро баҳслашиб, мерганлик маҳоратларини намоёиш этишди. Ғолиб ва совриндорлар ташкилотчилар томонидан диплом ва совғалар билан тақдирланди.

Нукус гарнизони ҳарбий оркестри томонидан ташкил этилган байрамона концерт дастурлари, ҳарбий хизматчиларнинг кўргазмали чиқишлари иштирокчиларда олам-олам таассурот қолдирди.

Тадбир давомида фаол қатнашган ёшларга ҳарбий округ қўшинлари қўмондонлиги номидан бадиий асарлар тўхфа этилди.

Шимоли-ғарбий ҳарбий округ матбуот хизмати

БОЛАЖОНЛАР УЧУН УНУТИЛМАС КУН

Самарқанд шаҳрида жойлашган 96-мактабгача таълим ташкилотининг «Кичик ватанпарвар» гуруҳида тарбияланаётган болажонлари учун Мудофаа вазирлигига қарашли Қуролли Кучлар Кичик мутахассисларни тайёрлаш марказига саёҳат уюштирилди.

Болажонлар марказда курсантларга яратилган шарт-шароитлар ва амалий машғулотлар ўтказиш жараёнлари билан яқиндан танишдилар. Ўз навбатида 96-мактабгача таълим ташкилотининг тарбиячиси Шарифахон Ашрапова бош-

чилигидаги «Кичик ватанпарвар» гуруҳи томонидан ҳарбий хизматчилар учун сахна кўринишлари намойиш қилинди.

Тадбир сўнггида ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялашда ўз ҳиссасини қўшиб келаётган 96-МТТ раҳбарияти ва тарбиячиларига Марказ бошлиғи ва ўқув жараёнини таъминлаш взводи шахсий таркиби номидан келажакимиз эгалари бўлган болажонларга ташаккурнома ҳамда совғалар тақдим этилди.

Эслатиб ўтиш жоизки, «Кичик ватанпарвар» гуруҳи марказ ҳамкорлигида ташкиллаштирилган бўлиб, болажонлар иштирокидаги бу каби тадбирларни ўтказиш анъанага айланиб бормоқда.

**II даражали сержант
Яшнаржон АШРАПОВ**

«ҲИМОЯ ҚИЛГАЙСИЗ БИРИНЧИ БЎЛИБ»

Янги йил қувончлари дилларни тарқ этмай туриб яна бир улкан айём нишонланади. Ҳа, тўғри топдингиз. Бу, 14 январь – Ватан ҳимоячилари куни!

Халқимизда, тўйнинг қизиғи бошлангунига қадар, деган гап бор. Мамлакатимиз Қуролли Кучлари ташкил этилганининг 29 йиллик байрамига тайёргарлик тўғрисида ҳам шундай дейиш мумкин. Айни шу кезларда юртимиз бўйлаб қутлуғ айёмга тараддуд бошлаб юборилган. Бундан, албатта, Тошкент давлат юридик университети ихтисослашган филиали ҳам мустасно эмас.

Қаҳрамон шоиримиз Абдулла Орипов осойишталик посбонларига атаб ёзган «Қалқон» шеърида шундай мисралар бор:

*Кимдир эл тинчини бузса ногаҳон
Ёки қўл кўтарса қаҳрга тўлиб,
Сиз – озор чекканга энг аввал қалқон,
Ҳимоя қилгайсиз биринчи бўлиб.*

Ҳа, бу сўзларнинг ҳаётий исботига халқимиз гувоҳдир. Узоққа бормайлик, аҳли дунё учун синовга айланган охирлаётган йилда мамлакатимиз учун ҳам мураккаб бир вазиятда Ватан ҳимоячилари бедорлик билан хизматда бўлдилар. Ҳарбий тиббиётчиларимиз халқимиз саломатлиги учун курашнинг энг олдинги сафларида турдилар, осойишталик ҳимоя-

сида ҳам, техноген фалокат оқибатларини бартараф этишда ҳам улар, яъни тинчлик ва осойишталик посбонлари биринчилардан бўлди!

Айни кунлар Ватан ҳимоячилари ҳақида кўп ва хўб сўзлар айтилаётган дамлардир. Уларнинг ҳам халқимиз ҳузурини, миллат ёшлари ҳузурини айтар сўзлари бор. Байрам муносабати билан ўтказиладиган маънавий-маърифий тадбирлар айнан ана шу эзгу мақсадни амалга оширишга хизмат қилади.

Қуролли Кучларимизнинг шонли тарихи кўплаб мардларни кашф қилди. Тошкент давлат юридик университети ихтисослашган филиалида юртнинг ана шундай жасур, довжорак фарзандлари билан учрашувлар, спорт мусобақалари ўтказиш режалаштирилган. Буларнинг барчасида ташаббускорлар ёшлар бўлиб, улар Ватан ҳимоячиларига эҳтиромларини шу тарзда намойиш этишни мақсад қилганлар.

**Агзам МИРЗАЕВ,
ТДЮУ ихтисослашган
филиали ўқитувчиси**

Мудофаа вазирлиги Тоифаланган объектларни қўриқлаш қўшинлари қўмондонлиги ҳарбий қисмларида ҳам «Ким Ватанга содиқ бўлса, мендурман ўша!» шиори остидаги «Ватанпарварлик ойлиги» кўтаринки руҳда бошланиб, мамлакатимизнинг чекка-чекка қишлоқларию овулларигача кириб борди.

КЎТАРИНКИ РУҲДА ЎТКАЗИЛДИ

Хусусан, қўмондонликнинг Қорақалпоғистон Республикаси Тахياتош туманида жойлашган ҳарбий қисм томонидан туманининг энг чекка ҳудудидаги 20-умумтаълим мактабида маънавий тадбир ташкил этилди.

Унда Тахياتош тумани ҳокимлиги, Республика Маънавият ва маърифат маркази вакиллари ҳамда мактаб маъмурияти иштирок этди.

«Мард, жасур ва садоқатли ватанпарварларни тарбиялаш – мактабдан бошланади» мавзусида ўтказилган дарсда бугунги кунда миллий армиямиз жонажон юртимизнинг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш, фуқароларимизнинг тинчлиги ва сарҳадларимиз дахлсизлигини сақлаш, эртамиз эгаларини ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш ишларида фаол иштирок этиб, юртдошларимиз қалбидан муносиб ўрин эгаллаб келаётгани алоҳида таъкидлаб ўтилди.

Шунингдек, ўқувчи ёшларга Ватанни севиш, уни кўз қорачиғидек асраш ва ардоқлаш зарурлиги тушунтириб берилди. Дарс давомида ҳарбий хизматчилар томонидан қурол-аслаҳалар намойиши ва қўл жанги кўргазмалари чиқишлари ҳам тақдим этилди.

**Тоифаланган объектларни қўриқлаш
қўшинлари қўмондонлиги матбуот хизмати**

НУРОТА ЧАШМАСИГА ТАШРИФ

Муқаддас қадамжоларимизни қанча кўп зиёрат қилсангиз, Ватанга садоқат ва кўҳна тарихга иштиёқингиз шунчалик ортиб бораверади.

Мудофаа вазирлиги Тоифаланган объектларни қўриқлаш қўшинларига қарашли Навоий вилоятидаги ҳарбий қисм қўмондонлигида ҳар йили мударатли ҳарбий хизматчиларни тарихий қадамжолар билан яқиндан таништириш анъанага айланган. Яқинда ҳарбий қисмда мударатли ҳарбий хизматни ўтаётган бир гуруҳ аскарлар Нурота чашмасига саёҳат қилдилар. Сафар давомида улар узоқ йиллик тарихга эга «Чилустун», «Панжвакти» масжидлари ва македониялик Александр томонидан бунёд этилган қалъа харобалари билан танишди.

– Тарихни чуқур биладиган, аждодлар меросини авайлаб-асрайдиган фарзандларда ватанпарварлик туйғуси кучли бўлади, – дейди подполковник Исроил Юнусов. – Аскарларни мана шундай қадамжолар билан таништириш замирида ана шу мақсад кўзланган.

**Камолиддин РЎЗИМАТОВ,
Ўзбекистон журналистика ва оммавий
коммуникациялар университети ҳарбий
журналистика йўналиши 1-босқич талабаси**

ТАРИХ

ИСЛОМ ХАРИТАШУНОСЛИГИДА ДУНЁ ТОМОНЛАРИ

Дунё жўғрофияси ва хариташунослиги тарихи ҳақида гап кетганда, улуғ аждодларимиз ал-Хоразмий, ал-Беруний, Маҳмуд Кошғарий, Ҳофизи Аbru каби буюк алломаларимизнинг номлари алоҳида тилга олинади. Негаки, улар ер юзаси ва осмон жисмларини ўрганиш илмида ўзларигача бўлган маълумотларни қиёсий ҳам таҳлилий ўрганиб, уни ривожлантирдилар. Хоразмий Шарқда биринчи бўлиб Птолемейнинг «География» асарини танқидий ўрганди, янги маълумотлар билан бойитди ва Шарқ географлари тўплаган маълумотларга таянган ҳолда янги «Жаҳон хариталари»ни яратди. Ушбу хариталар изоҳини у «Сурат ал арз» асарида баён этган. Беруний Шарқда биринчи бўлиб глобус яратган (1616) ва мустақил тарзда меридиан айланаси узунлигини ҳисоблаб чиққан. Қуйида Ўзбекистон Фанлар академияси Шарқшунослик институти олимнинг хариташунослик тарихига оид мақоласи берилмоқда. Кўпчиликка номаълум бўлган маълумотларни ўзида жамлаган бу материал қўшинларимизда хизмат қилаётган ҳарбий топографларни бефарқ қолдирмайди, деган умиддамиз.

Умуман олганда, бу анъана кейинги даврларда ҳам кенг қўлланилган. «Рожер китоби» номи билан машҳур «Нузҳат ал-муштақ фи ихтирақ ал-афақ» асари муаллифи Идрисий (1100 – 1165) томонидан тайёрланган дунё харитаси ҳам бунга мисол бўла олади.

Идрисийнинг «Дунё харитаси». Харитада Еврооё ва Африка материклари акс эттирилган. Кўк ранг билан бўялган жойлар денгиз ва уммонни англатади. Харитани ҳалқа сифатида ўраб турган сув эса «Муҳит», яъни ўраб туровчи денгиз маъносида. Ўнг томондан кириб келган денгиз «Рум денгизи» деб аталган Ўрта Ер денгизидир. Чап томондагиси эса, Тинч ва Ҳинд океанлари бўлиб, «Форс денгизи» деб номланган. Мазкур денгизнинг марказга кириб келган жойидан пастга қараб энсиз иккита давом этган бўлаги бор. Уларнинг чапдан биринчиси Форс кўрфази, иккинчиси Қизил денгиздир. Бу иккисининг орасидаги қуруқлик хаританинг марказига тўғри келиб, у Арабистон яриморалидир. Хаританинг бу ерида икки қизил чизиқ ўтказилган бўлиб, тепадаги биринчи чизиқ устида «Тихома» ва «ал-Йаман» деб ёзилган. Иккала чизиқ орасида эса «ал-Ҳижоз», «ал-Йамама», «Оман» ва «аш-Шихр» қайд этилган.

Бугунги кунда сунъий йўлдош навигаторлари, интернет хариталар инсоният ҳаётининг кундалик эҳтиёжларини қондиришда беминнат хизмат қилмоқда. Бундай техник имкониятлар ўз-ўзидан пайдо бўлмаган. Бунинг асосини инсоннинг дунёни билиш, уни яхлит тасаввур қилиш истаги ва эҳтиёжи ташкил қилган, албатта. Ана шу эҳтиёжнинг ҳосиласи ва муҳим кашфиётлардан бири харитадир.

Географияда уфқ (горизонт) томонлари асосан тўртта бўлиб, замонавий хариталарда шимол ва жануб Ернинг қутблари орқали аниқланади. Шарқ ва Ғарб эса, Ернинг ўз ўқи атрофида айланганида само ёриткичларининг чиқиши ва ботиши билан белгиланади. Мазкур томонлар замонавий хариталарда шимол юқорида, жануб куйида, шарқ ўнг ва жануб чап томонда акс эттирилади. Маълумки, харитада тарофни акс эттиришда ҳаракатсиз нуқта талаб этилади. Ерда эса ҳамма нарса, ҳатто унинг ўзи ҳам ҳаракатда. Шу сабабдан Қутб юлдузи ўзгармас нуқта бўлгани боис шимол хаританинг юқори томонида акс эттирилган. Шимол хаританинг тепа томонида бўлишини Птолемей таклиф этган, дейилади. Лекин ислом хариташунослигида бу масала бошқача бўлгани кузатилади. Умуман олганда, хариташунослиқда томонлар турлича акс эттирилган.

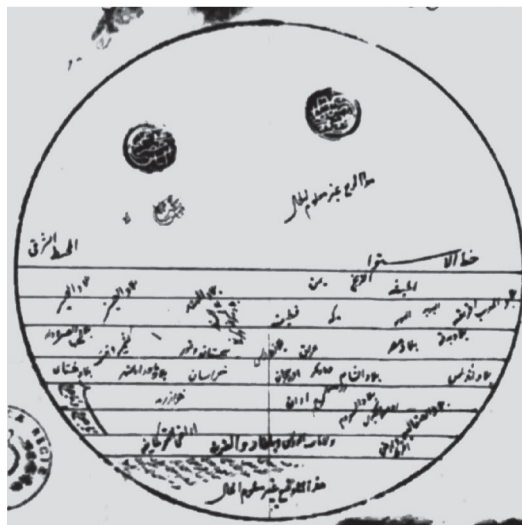
Ислом тамаддунида яратилган ва бизгача сақланиб қолган дунё харитаси энг қадимги қўлёзма Ибн Ҳавқал (*X аср*) асарида жойланган бўлса, муаллифларнинг яшаган даврига нисбатан унинг «устози» Истахрийга тааллуқлидир. Ибн Ҳавқалнинг дунё харитасидаги тўрт томон замонавий хаританинг мутлақо тескараси бўлиб, томонлар ўрни алмашган ҳолда кўрсатилган. Лекин Истахрий асарининг қўлёзмаларида бир оз чалкашлик мавжуд.

Ҳозиргача Истахрий асарининг 45 та қўлёзмаси мавжудлиги аниқланган. Фойдаланиш имкони бўлган асар қўлёзмалари ва нашрларидаги хариталардан фақат еттитада дунё харитаси сақланган.

Мазкур хариталардаги баҳсли ҳолат шундаки, асарнинг кейинги даврда форс тилига таржимасининг фақатгина Сулаймония фондида 3156 ашё рақами остида сақланаётган қўлёзма харитасида дунё томонлари замонавий харитага мос келади, яъни шимол юқори томонда кўрсатилган. Бундай ўзгариш сабабини аниқлаш учун алоҳида илмий тадқиқот ўтказиш талаб этилади. Муаллиф Истахрий харитасида жануб томоннинг юқорида акс эттирилиши борасида асар матнида ҳеч қандай ишора топилмади. Унда Макканинг дунё маркази эканигина айтилган. Истахрий матнида китобдаги биринчи иқлим «Араб диёри» борасида: «Чунки унда Каъба бор, Макка эса шаҳарлар онасидир» дейилган. Шунга мувофиқ, Арабистон ярим ороли хаританинг марказига жойлаштирилган.

Навбатдаги дунё харитаси қомусий олим Берунийга (973 – 1048) тегишлидир. Бу хаританинг тепа томони жануб, маркази Макка шаҳри. Беруний ўзининг «Китаб ат-тафҳим» асарида дунё харитасини Истахрийда бўлгани каби жойлаштирган.

Беруний. Китаб ат-тафҳим. Жалал ад-Дин Ҳуманий нашри. Техрон, 1974.

сўл томон (*шимол*). Бу томонлар «тўрт бўлунг» – тўрт бурчак деб аталган. «Девон»ни ўқиб, шундай ҳукм чиқардикки, қадимий туркий тилда «юқори» сўзи шарқ томонни, «қуйи» сўзи – ғарбни билдирган. Чунончи:

«Чин аслида учтадир:

1. Юқори Чин, буни Тавғоч дейилади.
2. Ўрта Чин, буни Хитой дейилади.
3. Қуйи Чин, бу Қашқардир».

Бу изоҳдаги «юқори» сўзи – мутлақо ер юзасига нисбатан айтилмаган, яъни Юқори Чин – баландлик, тоғлик ер, Қуйи Чин – пастлик ер деган маънода эмас, чунки аслида тескари-ку: Юқори Чин – денгиз бўйида, текислик ер, Қуйи Чин – баландликда, тоғлик ерлардир. Демак, китобдаги географик ном ёнида учрайдиган «юқори» сўзи – қуёш чиқадиган, юқорилашадиган томонни, «қуйи» сўзи эса қуёш ботадиган, пасаядиган томонни билдирган».

Маҳмуд Кошғарий тузган дунё харитаси. Харита, асосан, ҳозирги Шарқий ярим шарга тўғри келиши билан бошқа барча хариталардан фарқ қилади. Унинг юқори қисмида Хитой, ўнг томонида Ҳиндистон, пастда Эрон ва чап томонида Шимолий Европа минтақаси жойлаштирилган.

Бизгача етиб келган илк дунё хариталарида жануб хаританинг тепа қисмида жойлаштирилиши борасида қуйидагича хулоса қилишимиз мумкин:

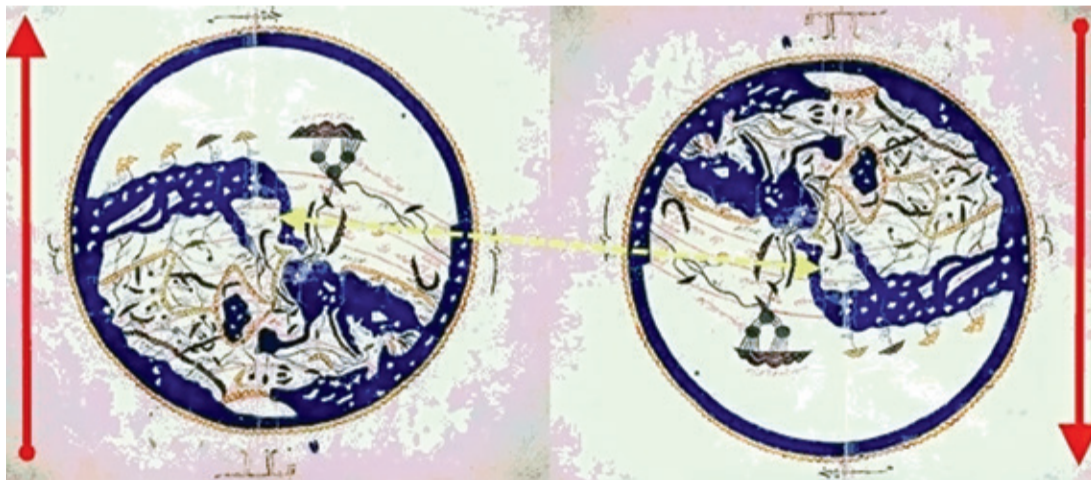
«Шаҳарлар онаси» бўлган Макка ўрнашган минтақа жанубда, Арабистон яриморлидаги тарихий Яман минтақаси номи луғавий «ўнг томон» маъносини беради, ундан нариса эса денгиз, шу боис хаританинг тепа томони қилиб жануб белгиланган. Бироқ бундай хулоса чиқаришга 3 ҳолат мос тушмайди.

1. Макка етти иқлим тизимига биноан биринчи эмас, иккинчи иқлимда жойлашган.

2. Истахрий ва бошқаларнинг дунё харитасига кўра, Арабистон яриморлини «Форс денгизи» ўраб турса ҳам, унинг орқа томонини тўлиқ Африка қитъаси қамраб олгани харитада кўрсатилган.

3. Тарихий хариталарга оид тадқиқотлар билан танишиш, халқларнинг ўтмишда ўзи яшайдиган минтақа ва аҳолисининг бошқалардан маданий, сиёсий ва иқтисодий жиҳатдан устун эканини кўрсатиш мақсадида уни «дунё маркази»га жойлаштириш, юқорига қўйиш аънанаси бўлганини кўрсатди. Масалан, евроцентриқ қараш.

Юқоридаги таҳлилларни умумлаштирган ҳолда ислом тамаддунида жануб томон хаританинг юқори қисмига жойлаштирилгани сабабини илк яратилган Маъмун дунё харитаси ва ёзма меросда изоҳ топилмагунига қадар аниқ жавоб айтиш қийин. Бундан ташқари, мақола ёзиш асносида тарихий хариталар тадқиқига бағишланган ишлар билан танишиш давомида кўплаб очиқланиши зарур масалалар мавжуд экани аён бўлди. Тарихий хариталарда Марказий Осиёнинг акс эттирилиши масаласи эса деярли қўл урилмаган мавзулардан бўлиб чиқди.

Чап тарафда: Идрисийнинг асл харитаси. Марказдан бир оз юқорида Макка шаҳри кўрсатилган. Европа пастки ўнг томонда чизилган. Осиё эса пастки чап томонда кўрсатилган. Марказдан юқоридаги катта қуруқлик Африка континентини билдиради.

Ўнг томондаги харита: бу Идрисий харитасининг замонавий хариталар аънанасига мос равишда 180 даражага ўгирилган кўриниши. Макка марказдан бир оз пастроқда. Европа юқори чап томонда, Осиё юқори ўнг томонда, пастки ярми Африкадир.

Мазкур дунё харитасининг бошқа мусулмон шарқиди мавжуд бўлган хариталардан асосий фарқи, унда томонлар замонавий хариташунослик аънанасига мос тарзда, яъни шимол юқори томонда кўрсатилганидир.

Равшан ХУДАЙБЕРГАНОВ,
ЎзР Фанлар академияси
Абу Райҳон Беруний номидаги
Шарқшунослик институти
илмий ходими

**МАҲМУДХҲЖА БЕҲБУДИЙ
ТАВАЛЛУДИНИНГ 145 ЙИЛЛИГИГА**

ЭНГ МАШҲУР ЎЗБЕК

Ўн тўққизинчи аср адоғи ва йигирманчи юз йиллик бошига келиб халқимиз зеҳниятида миллий ўзликни англаш истаги кучая бошлади. Дунёнинг илғор мамлакатларида, жумладан, Россияда юз берган саноат инқилоби, ижтимоий ғалаёнлар, инсон ҳуқуқлари йўлидаги кураш қабилар ўша давр учун мислсиз ҳодисалар эди. Мана шундай воқеалар таъсирида Туркистонда жадидчилик ҳаракати юзага келди. Утмишимизнинг Маҳмудхўжа Беҳбудий сингари даҳоларга бойлиги халқимизнинг ҳаёти эврилиш ва фожиаларга тўлиб тошганлигини англатади. Чунки катта ШАХС улуг зиддиятлар, сўнгсиз қийноқлар маҳсули ҳисобланади.

Бу ҳаракат, унда фаол иштирок этган шахслар тўғрисида биз бугун маълум бир тасаввурларга эгамиз. Шулар ҳақида ўйлаганингда тарихни шахслар яратиши тўғрисидаги фикр нақадар тўғри эканлигига имон келтирасан, киши.

Маърифатпарвар Маҳмудхўжа Беҳбудий шахсияти...

Айтмоқчи бўлганларим Беҳбудий томонидан ёзилган асарлар, унинг ҳаёти ва ижодини ўрганган тадқиқотчи олимларнинг хулосалари таъсирида шаклланган. Алломанинг «Саёҳат хотирлари» асари бошқаларига қараганда ҳажман катта бўлиши билан биргаликда, унда муаллиф шахсияти ёрқинроқ кўзга ташланиб туради.

Беҳбудий танланган асарларига ёзилган сўзбошида профессор Беғали Қосимов уни мажозий маънода «Карвонбоши» (!) деб атайтиди ва шахсиятига тиниқ таъриф беради. Танланган асарларни мутолаа қилар эканман, аввало ҳар соҳада замонасининг энг юксак рутбаларига эга, қолаверса, ўз ҳисобидан халқнинг болалари учун дарсликлар ёзиб, мактаблар очиб, уларда ўзи муаллимлик қилган бу закий инсоннинг «эл қатори», камбағал яшаганлиги мени ҳайрон қолдирди. Масалан, Беҳбудий «Меҳнатқашлар товуши» газетасининг 1918 йил 27 август сонидида чиққан мақоласида ўзини Самарқанд Маориф комиссарлигига тавсия қилишгани, бироқ тирикчилик ва рўзғор ташвишлари сабаб рад жавоби берганлигини таъкидлайди.

«Саёҳат хотирлари»да муаллифнинг 1914 йили Кавказ ва Туркия орқали Маккага қилган зиёрат сафари таассуротлари тасвирланган. У сафар давомида ўзга халқлар турмушида кўрган - кечирганларини тасвирлар экан, уларни биз, ўзбеклар, мусулмонлар ҳаёти билан солиштиради. Самарқандда поездга ўтирган Беҳбудий йўловчилар орасида ўзидан бошқа маҳаллий халқ вакили йўқлигига эътибор беради ва халқининг маърифатсиз, ижтимоий фаолиятининг заифлигидан афсусланади. Муаллиф ҳозирги Туркменистон ҳудудидаги Марв шаҳрини кузата туриб, у ерда маҳаллий аҳолининг йўқлигига эътибор беради ҳамда «Туркманлар ҳануз қора уй - чодирларида тиркичилик қиладурлар ... Аҳоли шариатдан зиёда одатга тобеъ ва асири жаҳолатдур ... Дунёдан, ҳатто, ўзларидан хабарлари йўқ», деб ёзади. Узи мансуб бўлган, ўзи интилган жадидчилик мафқурасининг мақсад - муддаосини яхши ифодалаганлиги учун ҳам Беҳбудийнинг кейинги мулоҳазаларини айнан келтираман: «Йўл устиндаги туркманларни бошиндаги узунлиги уч ярим қариш, эни икки қаришдан зиёда телпагидан бошқа кўргу ери йўқ, фақат ҳануз белида аксарият ила ханжари бордур. Аммо алар ханжар ўрнига қалам тутуш замони келганини билмайдурлар. Кўз олдидаги маданият асари бўлган шаҳар ва оташ арабадан ибрат олмайдурлар». Муаллиф туркман кенгликларида яшаётган қозоқлар тўғрисида ҳам шунга ўхшаш фикрларни билдиради.

Боку мусулмон аҳолининг, улар орасида эса бой ва ўзига тўқ оилаларнинг кўплиги билан Беҳбудийда яхши таассурот қолдиради. Сайёҳ Россиянинг жанубий ерлари - Ставрополь ва Қрим ўлкаларидан ўтар экан, шаҳар ва қишлоқлардаги хотин-қизларнинг ўқиш ва меҳнат билан бандлигига эътибор беради; «...аммо бизнинг саҳро хотунларини ғийбат сўзламоқдан бошқа иши йўқ». Туркиядаги аҳвол ҳам Беҳбудийни изтиробга солади: «Адрнада савдо ва тижорат бутун яҳудий ва насоролар қўлида бўлиб, ялғуз ҳукумат ва ўлмоқ мусулмонларгадур». У Истанбулдалигидида тасодифан Исмоилбей Гаспирлини учратиш қолиб, у билан узоқ суҳбат қуриш бахтига эришади. Мавзу яна туркистонликларни саводли қилиш масаласида эди. Устоз шоғирдига болаларни жадид мактаблари билан бир қаторда ҳукумат очаетган мактабларга ҳам кўпроқ бериш зарурлигини такрор-такрор ўқтиради. Афсуски, мазкур суҳбат бу икки даҳонинг сўнгги дийдорлашувлари бўлди.

Агар бугунги зиёлиларимиз, олимларимизни Беҳбудий шахсияти билан солиштирадиган бўлсак, кўпчилигимизнинг бу юксак рутбаларга номуносиб эканлигимиз ойдинлашади. Унинг ҳар бир сўзи, амали зиёлиларнинг олдинги сафда бўлишлари зарурлигини эслатиб туради.

Жадидлар халқимизни маърифатли, маданиятли қилиш билан Туркистонни дунёнинг илғор ўлкалари қаторига олиб чиқиш учун ўзларининг бор куч-қувват, маблағ ва имкониятларини сарф этганлар. Профессор Беғали Қосимов таъбири билан айтганда, «XX аср биринчи ярмидаги энг машҳур ўзбек» Маҳмудхўжа Беҳбудий шулардан бири эди. Беҳбудий шахсияти бугунги авлодлар учун ибрат мактабидир. Зеро, унинг ўзи таъкидлаганидек, «Падаркуш»даги воқеалар бу шунчаки маиший фожиа эмас, у миллат фожиасидир».

Чори НАСРИДДИНОВ,
Чирчиқ олий танк кўмондонлик-
муҳандислик билим юрти доценти

ЗАФАРЛИ ОДИМЛАР

(Давоми. Боши газетанинг ўтган сонларида)

“ 1992 йилдан фаолиятини бошлаган армия спорт клуби (дастлаб МХСК – Марказий ҳарбий спорт клуби, сўнг MVSU – Mudofaa vazirligi sport klubi, эндиликда Марказ – Мудофаа вазирлиги Олий спорт натижаларини ривожлантириш маркази) дастлабки йиллар тикланиш, «оёққа туриш» даврини бошидан кечирди ва бу спортчиларнинг кўрсатган натижаларида ҳам акс этди – 1992 йили халқаро майдонда бор-йўғи 15 та медални қўлга киритган армиячилар мамлакатимиз миқёсидаги мусобақаларда 135 та медалга сазовор бўлишди. Бу кўрсаткич аста-секинлик билан йилдан-йилга ўсиб борди ва 2012 йилги мавсумда энг юқори натижа қайд этилди – халқаро майдонда 222 та совринга эгалик қилган армия спортчилари мамлакатимиз миқёсидаги мусобақаларда 870 та, жами 1 092 та медални жамғаришди. 2013 – 2017 йилги мавсумлар эса армия спортчилари учун негандир бироз турғунлик ва босқичма-босқич ортга шўнғиш даври ҳам бўлди. Ва ниҳоят, 2018 йилги мавсумда 2012 йилги рекорд натижа янгиланди. 2018 йилнинг 3 январидан 31 декабрига қадар спортнинг 18 тури бўйича мамлакат ва дунё миқёсидаги турли мусобақаларда қатнашган армиямиз спортчилари мавсум давомида жами 1 130 та медални қўлга киритишди. Бу 1992 йилдан фаолиятини бошлаган армия спорт клуби учун энг юқори кўрсаткичли спорт мавсуми сифатида тарихга кирди.

АРМИЯ СПОРТЧИЛАРИ УЧУН 2018 ЙИЛГИ МАВСУМ

2018 йилги спорт мавсуми юртимиз ва умуман, қитъамиз спорти тарихига XVIII ёзги Осиё ўйинлари билан муҳрланадиган бўлди. Осиёнинг барча мамлакатлари қатори Ўзбекистон, шу жумладан армия спортчилари ушбу мавсумда асосий эътиборини 18 августдан 2 сентябрга қадар Индонезиянинг Жакарта ва Палембанг шаҳарларида ўтказилган «қитъа Олимпиадаси»га тайёргарлик кўриш ва унда муносиб қатнашишга қаратишди.

XVIII ёзги Осиё ўйинларида Ўзбекистондан 331 нафар спортчи қатнашди. У юртимиз ва армиямиз спорти тарихида янги саҳифа очди. Хусусан, ўзбек миллий кураши илк бор Осиё ўйинлари дастуридан жой олди. «Хиросима-1994»дан буён «қитъа Олимпиадаси»да мунтазам равишда қатнашиб келаётган юртимиз спортчилари Индонезияда оламшумул муваффақиятга эришишди – Осиёнинг энг нуфузли мусобақасидаги еттинчи иштирокда ўзларининг энг юқори натижасини қайд этишди. Ўзбекистон спортчилари XVIII ёзги Осиё ўйинларининг 21 та олтин, 24 та кумуш ва 25 та бронза, жами 70 та медалини қўлга киритишди. Осиё ўйинларининг очилиш маросимида Ўзбекистон делегацияси байроқдори бўлган боксчи Исроил Мадримов ҳам олтин медалга сазовор бўлди.

MVSU спортчиларининг
2018 йилги мавсум натижалари

Спорт тури	2018 йил						
	Мамлакат миқёсида			Халқаро майдонда			
	олтин	кумуш	бронза	олтин	кумуш	бронза	
1. Баскетбол	1	0	2	0	5	4	
2. Бокс	5	1	3	9	8	6	
3. Дзюдо	11	14	26	9	9	7	
4. Енгил атлетика	128	90	59	20	27	9	
5. Камондан отиш	29	18	20	1	4	2	
6. Кураш	4	6	4	4	3	2	
7. Мерганлик (ўқ отиш)	17	17	11	3	2	3	
8. Оғир атлетика	7	2	0	10	7	10	
9. Регби	3	4	1	1	1	0	
10. Самбо	8	4	10	0	0	0	
11. Сув полеси	1	1	0	0	0	0	
12. Таэквондо	5	6	1	8	5	10	
13. Теннис	7	0	4	7	7	0	
14. Трамполин	6	1	0	0	0	0	
15. Шарқ якка-курашлари	Армрестлинг	32	24	23	1	1	0
	Жиу-житсу	5	4	5	0	0	0
	Универсал жанг	0	0	0	1	1	0
	Қўл жанги	29	14	17	14	4	5
16. Эркин кураш	4	6	9	1	1	1	
17. Эшкак эшиш (байдарка ва каноэ)	55	20	28	15	16	4	
18. Юнон-рум кур.	0	7	38	0	3	2	
Жами медаллар:	357	239	261	104	104	65	
	857			273			
	1130						

Мазкур «қитъа Олимпиадаси»да юртимиз спортчилари эришган муваффақиятларнинг 50 фоизидан ортиғи Ўзбекистон терма жамоаси таркибида Индонезияга борган Мудофаа вазирлиги спорт клуби (MVSK) вакилларига тегишли бўлди. Армиямиз спортчилари XVIII ёзги Осиё ўйинларининг 10 та олтин, 12 та кумуш ва 11 та бронза, жами 33 та медалига эгаллик қилишди.

МАВСУМНИНГ ЭНГ ЯХШИ НАТИЖАЛАРИ СОЛНОМАСИ

Туркменистон пойтахти Ашхобод шаҳрида оғир атлетика бўйича жаҳон чемпионати ўтказилди. Унда дунёнинг 88 мамлакатидан 600 нафардан ортиқ энг етакчи спортчилар қатнашиб, ғолиблик учун ўзаро баҳс олиб боришди. Дунё биринчилигида иштирок этган 12 нафар оғир атлетикачимизнинг 6 нафарини MVSK аъзолари ташкил этди ва армиямиз спортчилари жаҳон чемпионатининг 5 та, яъни биттадан олтин ва кумуш, 3 та бронза медалини қўлга киритишди. MVSK оғир атлетикачилари Адҳамжон Эргашев ва Акбар Жўраев ўсмирлар ўртасидаги дунё биринчилигининг ўз вазн тоифаси бўйича баҳсларида жаҳон рекордини янгилашди.

Февраль ойининг дастлабки кунлари Эронда энгил атлетика бўйича Ёпиқ иншоотлардаги Осиё чемпионати ўтказилди.

Унда қатнашган MVSK аъзоларидан уч нафари совриндор бўлди. Кичик сержант Надия Дўсанова баландликка сакраш, Елена Смольянова ядро улоқтириш баҳслари якунида шохсупанинг энг юқори поғонасига кўтарилиб, мусобақанинг олтин медалини қабул қилишди. Кўпкураш баҳсларида қатнашган MVSK аъзоси А. Юркевская эса қитъа чемпионатининг кумуш медалини қўлга киритди.

Март ойининг иккинчи ярмида Ҳиндистонда ўтказилган кураш бўйича Осиё чемпионати

тида Мудофаа вазирлиги спорт клубининг 10 нафар аъзоси совриндор бўлди. Хусусан, Гулноза Матниёзова (-78 кг), Шерали Жўраев (-100 кг) ва Мухсин Ҳисомиддинов (+100 кг) ўз вазн тоифаси бўйича беллашувлар якунида қитъа биринчилигининг олтин медални билан тақдирланишди.

Мудофаа вазирлиги спорт клуби аъзоси А. Асадов (-80 кг) апрель ойида армрестлинг бўйича Қозоғистонда ўтказилган XVII Осиё чемпионатида ғолиб чиқди.

20 – 30 апрель кунлари Урганч шаҳрида ўсмирлар ўртасида ўтказилган оғир атлетика бўйича Осиё чемпионати MVSK аъзоси Акбар Жўраев бўлди. +102 килограмм вазн тоифалилар ўртасидаги баҳсларда қатнашган Акбар даст кўтариш ва силтаб кўтариш бўйича ҳам энг юқори натижа қайд этди. Табиийки, унга иккикураш бўйича ҳам қитъа биринчилигининг олтин медални топширилди.

Май ойида Қозоғистонда ўтказилган бокс бўйича халқаро турнирда армиямиз спортчиларидан 8 нафари совриндор бўлди. А. Қўчқоров (-56 кг) ва М. Саидрахимов (-91 кг) ўз вазн тоифалари бўйича жанглар якунида олтин, Х. Латипохунов (-52 кг), Ш. Раҳимов (-60 кг) ва Б. Ботуров (-69 кг) кумуш, Ж. Расулов (-64 кг), О. Аслонов (-75 кг) ва К. Мардонов (-81 кг) бронза медални билан тақдирланди.

Июнь ойида Қирғизистонда ўтказилган энгил атлетика бўйича халқаро турнирда MVSK аъзолари 3 та олтин, 6 та кумуш, битта бронза, жами 10 та медални қўлга киритишди. Армиямиз спортчиси Шоҳрух Давлатов халқаро турнирнинг 2 та медалига эгаллик

қилди – 5 000 метрга югуриш бўйича олтин, 1 500 метрга югуриш бўйича кумуш медал. Шунингдек, И. Денисов ҳам халқаро турнирнинг 2 та медалига эгаллик қилди – узунликка сакраш бўйича олтин, уч хатлаб сакраш бўйича кумуш медал.

Мудофаа вазирлиги спорт клуби аъзоси кичик сержант Надия Дўсанова июнь-июль ойлари Грециянинг Афина ва Польшанинг Варшава шаҳарларида ўтказилган халқаро турнирларда иштирок этди ва ҳар иккисида ҳам баландликка сакраш бўйича иккинчи натижа қайд этиб, кумуш медал билан тақдирланди.

Сентябрь ойида таэквондо WTF бўйича Вьетнамда бўлиб ўтган Осиё чемпионатида MVSKнинг 6 нафар аъзоси совриндор бўлди. Нигора Турсунқулова (-67 кг), Никита Рафалович (-74 кг) ва Дмитрий Шокин (+87 кг) олтин, Ниёз Пўлатов (-58 кг), Сардор Тоиров (-63 кг) ва Максим Рафалович (-80 кг) бронза медални қўлга киритди.

Аргентинанинг Буэнос-Айрес шаҳрида октябрь ойида ўтказилган ўсмирлар ўртасидаги III ёзги Олимпиада ўйинларида Ўзбекистондан 37 нафар спортчи қатнашиб, 5 та олтин, 4 та кумуш, 7 та бронза медални қўлга киритди. Терма жамоамизга жалб этилган 5 нафар MVSK аъзоларидан 3 нафари совриндорлар сафидан жой олди. Хусусан, Гулбаҳор Файзиёва байдарка ва каноэда эшкак эшиш бўйича олтин, Улуғбек Рашитов (-51 кг) таэквондо бўйича кумуш медаллик бўлди.

Параолимпиячилар ўртасида ноябрь ойида Португалияда ўтказилган дзюдо бўйича дунё биринчилигида қатнашган MVSK аъзоси Рамзиддин Сайидов -73 кг вазн тоифасида барча рақибларини мағлуб этиб, жаҳон чемпиони бўлди.

9 – 12 ноябрь кунлари ташкил этилган дзюдо бўйича Тошкент Гран-при турнирида дунёнинг 47 мамлакатидан келган 360 спортчи қатнашиб, ғолиблик учун ўзаро баҳс олиб боришди. Якунда Ўзбекистон терма жамоаси битта олтин, учта кумуш, битта бронза, жами 5 та медалга эга бўлди. Ушбу совринларнинг учтасига MVSK аъзолари эришишди – Диёрбек Урозбоев (-60 кг), Сардор Нуриллаев (-66 кг) ва Бекмурод Олтибоев (+100 кг) ўз вазн тоифалари бўйича баҳслар якунида кумуш медал билан тақдирланишди.

MVSK аъзоси Адҳамжон Эргашев декабрь ойида Қатарда ўтказилган оғир атлетика бўйича «Қатар Кубоги» халқаро турнирининг даст кўтариш баҳслари якунида олтин, силтаб кўтариш бўйича бронза, иккикураш бўйича кумуш медални қўлга киритди. Катталар ўртасидаги баҳсларда қатнашган ёш спортчимизнинг иккикураш бўйича кўрсатган натижаси ўсмирлар ўртасидаги жаҳон рекордини янгилади.

Армия спортчилари 2018 йилги мавсумда мамлакат миқёсидаги мусобақаларнинг 357 та олтин, 239 та кумуш, 261 та бронза, жами 857 та медалига; жаҳон ва Осиё чемпионатлари, «қитъа Олимпиадаси» ҳамда турли халқаро турнирларнинг 104 та олтин, 104 та кумуш, 65 та бронза, жами 273 та медалига сазовор бўлишди.

(Давоми газетанинг келгуси сонларида).

Расул ЖУМАЕВ,
«Vatanparvar»

ЖАСОРАТ ЛАВҲАЛАРИ

ШЕРҲУРАК РАЗВЕДКАЧИ

(ВОҶЕИЙ ҲИКОЯ)

(Давоми. Боши газетанинг ўтган сониди)

“ Разведкачилар белгиланган вазифани уddалаб ортга қайтишди. Бир неча кундан буён ҳаракатсиз туриб қолган қисм улар келтирган маълумотларга таяниб жангга чоғланди. Олдинги сафда Абдулла ва унинг сафдошлари. Фашистларнинг кечаги ваҳшийлигидан кўкси қаҳрга тўла Абдулланинг вужуди ҳамон ларзада.

– Бағри куюк оталар, муштипар оналар, хўрланган норасидалар, эрта хазон бўлган сафдошларимиз қони ҳаққи, олға! – кичқирди жангчилардан бири.
– Ура-а-а! – даъваткор садо кўкни қоплади.
– Ура-а! – кичқирди олдинга интилаётган Абдулла ҳам.

Шунда оғир зарбдан боши орқага силтанди-ю, кўз олдида майда учкунлар пайдо бўлди, орқага қараб йиқилаётганини ҳис қилди. Оғзи қонга тўлган йигитнинг қулоғи остидан сизиб чиқаётган қон бадани бўйлаб ўрмалади. Ҳоли қуриётган Абдулла қўлини олдинга чўзар, кўзига кўринаётган зангори деворни ушлаб ўрнидан туришга ҳаракат қиларди. Аслида ҳушсиз йигит куйган ўт-ўланлар ичида ётарди. У душман ўқи оғзидан кириб, қулоғи остидан чиқиб кетганини билмасди ҳали.

Абдулла маълум вақт ўтиб, жангдан кўра даҳшатлироқ бўлган совуқ сокинлик бағрида кўзини очди. Ҳамон оғзи ва қулоғи остидан қон сизиб турарди. Оғриқ зарбидан инграган кўйи ўрнидан туришга ҳаракат қилди.

– Инграётган... ким?

Унинг ўнг томонидан заиф, таниш товуш қулоғига чалинди. Абдулла ўзини қўлга олиб ўша томонга ўгирилди. Икки-уч метр нарида юзи қонга беланган рота командири Рашчупкин ётарди.

– Ўртоқ капитан, сиз... – оғзидаги қонни тупуриб, аранг гапирди Абдулла у томон судралар экан. – Ҳозир... ҳозир сизга ёрдам бераман... Ўзимизникиларга етиб оламиз...

У боши ва жағининг мислсиз оғриғидан лунжини ушлаганча Рашчупкин ёнига яқинлашди. Оғир яраланган капитан гавдасини тутта олмасди. Абдулла бор кучини тўплаб, унинг беҳол гавдасини кўтариб орқага қайтди, санитарлар ёрдамига умид боғлади. Бироқ кўп қон кетгани сабаб, дармонсизлик устун келди, узокқа боролмай, ерга йиқилди.

«Командир... командирни қутқаришим керак. Бу менинг бурчим, эплайман, буни эплайман...» Абдулла капитанни опичлаб эмаклашга тушди энди. Бу тик юришдан-да оғир эди. Шу сабаб...

Боши дока билан ўралган Абдулла дала госпиталида кўзини очди. Ҳужумни муваффақиятли якунлаган сафдошлари жангнинг қизгин пайтида рота командири ва Абдулланинг ярадор бўлиб йиқилганини кўришганди. Шу сабаб, разведкачилар душман линиясини тор-мор келтиргач, бир зум

ҳам тўхтамай дўстларини қидириб топиш учун ортга қайтишди. Улар етиб келганида беҳуш ётган Абдулла ва унинг қўлида жон берган командирнинг жасадини кўришди...

Ўт-олов Абдулла яраси тузалар-тузалмас госпиталдан чиқишга ҳаракат қилди. У хизмат қилаётган қисм фашистларни таъқиб этиб, анча узоклашиб кетган бўлиши керак. Ахир, бир ота-онанинг фарзандидек бўлиб қолган сафдош биродарларидан ажралса, кейин уларни қаердан топади. Унинг шифокорларга қилган минг бир илтимоси натижасиз қолди. Даволовчи врач йигитнинг саломатлиги обдан тиклангач, кейин рухсат берди. Абдулланинг дил дардини ҳис қилган ҳолда, қисмнинг айни фурсатда қаерда эканлигини аниқлаб, уни

йўловчи машинага чиқариб юборди.
1943 йил охирлари. Фашистлар энгилаётганини билса-да, ярадор чиябўридек жон талвасасида ҳамма нарсани ғажишга тайёр. Ҳимоя чизигини мустаҳкамлаб, жангчиларимизнинг силжишига йўл қўймасди. Туришидан қайта ҳужумга ўтишга тайёрланаётган эди.

Маҳв этилаётган аламзада душман нимага ишоняпти, қанча кучга эга, режаси-чи? Буни аниқлаш мушкул, лекин шарт. Бунинг учун ҳужумнинг карта-схемаси ёки буни аниқ биладиган «тил» зарур. «Тил» бўлганда ҳам албатта масъул вазифадаги офицер бўлиши керак. Уни қўлга киритиш эса ўта мушкул. Чунки душман Сталинград остонасида кетидан тепки егандан буён ҳушёрликни юз баробар оширган. Офицерларини фронт линиясидан анча ичкарида сақлайди. Шунинг учун бу вазифани амалга оширадиган разведка гуруҳи ўта чаққон, тадбиркор ва довюрак бўлиши лозим.

Дивизия командири бу муҳим операцияга Абдулла ва унинг дўстларини танлади. Гуруҳ ярим кун давомида душман эгаллаб турган ҳудудга қаердан кириш мумкинлигини ўрганди. Бориладиган Кременчуг қишлоғи харитаси билан танишди. Режа сўнгида душман ичига киришининг икки хил йўли ўртага ташланди. Старшина Абдулла Қурбоновнинг таклифи ўринли топилди.

Абдулла белгиланган жойга етиб келганида тонг ёриша бошлаганди. У буталар ичида ётиб, қишлоқ четидаги ўйни кузатишга тушди. Кўп фурсат ўтмай, уйдан ёши олтишларга яқин аёл чиқди. Бир кучоқ ўтин олиб, қайтиб кириб кетди. Йигит кузатишда давом этди. Бошқа ҳеч ким кириб чиқмади. Атроф сокин, худди уруш бўлмаётгандек, фашист газандалари бу ерга келмагандек, гўё.

Абдулла уй томон боришга қарор қилди. Етиб боргач, тўппончасини отишга тайёрлаб, ичкарига қулоқ тутди, жимжитлик. Охисталик билан уйга кирди. Иккинчи хонада бошини икки қўли орасига олганча, чўнқайиб ўтирган кампирга кўзи тушди. У эшикдан берухсат кириб келган «душман»га бепарво тикилди. Бу ҳолат Абдуллага ёқмади. Кўнглидан бир зум «ўзини хокисор кўрсатиб ўтирган бу аёл балки душман томондир», деган ўй ўтди.

– Онажон, ёлғиз ўтирибсиз, – деди эҳтиёткорликни унутмай.

У русчани бузиб талаффуз этгани учунми ёки эгнидаги маска кийим душман мундирига ўхшаб кетгани учунми, кампир уни душман аскар деб ўйлади чоғи:

– Ёвузликни қилиб, яна ҳол сўрайди-я! – деди алам ва ғазаб билан.

– Кечирасиз, бу нима деганингиз, мен сизга нима қилдим?

– Яна кечирим сўрайди, безбет! – кампир қаҳр билан ўрнидан дик турди-да, бақира кетди. – Мени ҳам у дунёга жўнатиб қўя қол иблис, от, от нимани кутяпсан!..

Абдулла кутилмаган бу ҳолатдан саросимага тушиб қолди ва ёлворган кўйи:

– Секин, онажон, секин. Мени душманга сездириб қўясиз-ку, – деди уй деразасидан ташқарига кўз югуртирар экан.

– Нимани сездириб қўяман? – ҳамон ўша кайфиятда тўнғиллади кампир.

– Ахир мен ўзимизникиларданман, ўзимизники.

– Нима?! – кампирнинг кўзлари катта очилди ва зум ўтмай ёшга тўлди.

– Ҳа, онажон, мен у ёқдан ўтиб келдим. Разведкачиман. Фашистларнинг куни битди, ҳадемай бу ерлар озод этилади.

– Эҳ, сизлар, олдинроқ қаерда эдингиз? Мен бағрикон бўлиб ёлғиз қолмасдим.

Кампир хўнграб йиғлаб юборди. Унинг оғир дарди борлигини ҳис қилиб турган Абдулла ўзига келишини кутди. Аёл кўз ёшлари юзини ювганча, сўз бошлади:

– Менинг олти ўғил, уч келиним бор эди... Катта ўғлим фронтга чақирилганча дом-дараксиз. Уч ўғлим, уч келинимни уйинг куйгур фашистлар кўз олдимда чопиб ташлади... Кенжатоим... тириклай кудуққа ташланди... Ўртанчам эса партизанлар орасида эди. Қуни кеча...

У бошқа гапира олмади. Абдулла унга қандай таскин берарини билмай қотиб турарди. Кўз олдида беихтиёр фашистларнинг «ўлик бошлар» гуруҳи томонидан эски саройда амалга оширган ваҳшийликлари жонлангандек бўлди. Қўллари мушт бўлиб тугилди. Ёшгина йигит бу аҳволда бағри куюк онага нима деб, қандай тасалли бера оларди?..

Абдуллани муҳим вазифа кутмоқда. Уни тезроқ бажариши шарт. Шерикларидан эса ҳалигача дарак йўқ. Кампирга муддаосини айтмаса бўлмайди.

– Онажон, разведкачи шерикларимдан дарак бўлмапти. Муаммо бўлганга ўхшайди. Топшириқни ўзим уddалашимга тўғри келади чоғи, ёрдам бера оласизми?

– Қўлимдан нима ҳам келарди, ўғлим, – маъёс жавоб қайтарди аёл.

– Менга душман штаби керак. Қаерда эканлигини айтиб берсангиз бўлди, у ёғини ўзим эплайман.

– Қизикмисан, ўғлим, ҳовлидан ташқарига чиқмай қўйганимга қанча бўлди. Газандалар кўзига сал хунук кўринган одамни отиб ташлайверади. Шунинг учун... Тўхта-чи, – кампир нимадир ёдига тушгандек бир муддат жим қолди. – Анави ердаги чорраҳага негадир машиналар те-тез келиб-кетиб туради. Балки ўша сен айтган жойдир...

Абдулла кампир кўрсатган жойни билиб олгач, қоронғи тушишини кутди. Пана-пастқам жойлар, дарахт ва буталар оралаб ўша томон юрди. Гоҳида тик юриб, гоҳида эмаклаб чорраҳага яқин борди. Бироқ ҳеч қандай сирли бино кўзга ташланмади. Эмаклаган кўйи кампир кўрсатган жойга янада яқинлашди. Шунда, дарахтлар орасидаги пастликда чироқ ёнаётганини кўрди. Абдуллани айни фурсатда оғир синов ва ҳайратомуз жасорат кутарди...

(Давоми кейинги сонда)

Зулфия ЮНУСОВА,
«Vatanparvar»

ҚИЗИҚАРЛИ ФАКТЛАР

БУЮКЛАР ҲАЁТИДАН

Уильям Шекспир 23 апрелда туғилиб, айнан 23 апрелда вафот этган. Унинг Гамлет исмли ўғли бўлган.

Маурицио Отелло деган шахс Шекспир даврида ҳақиқатан ҳам Италияда яшаган. Лекин италиялик, оқ танли, денгиз капитани бўлган.

Даниэль Дефо – «Робинзон Крузо»нинг муаллифи умри давомида 300 дан ортиқ асар ёзган. У инглиз миллий разведкасининг асосчиси саналади.

Иоганн Вольфганг Гёте тутунни умуман хушламаган. У ҳатто ошпазани уйни тутатиб юборгани учун ишдан бўшатиб юборган. Бироқ аламзада ошпаз кетиш олдидан сигарет чекиб, шоирдан ўч олиб кетган экан.

Оноре де Бальзак ҳар куни ижоддан олдин 7-8 чашка қаҳва ичган. Умри давомида эса тахминан 50 000 чашка кофе истеъмол қилган. Ўз романида қайсидир қаҳрамони ўлганида, Бальзак инфаркт бўлиб қолган экан.

Александр Дюма ўз қаҳрамонларини тирик деб ҳисоблаган. У ўз образлари ҳақида қайғурган. Улар билан суҳбатлашган, кулишган, дардлашган.

Адиб диванда мук тушиб, қўллари остига ёстиқ қўйиб, асар ёзган. Унинг умри давомида ёзган асарлари умумий 2 000 жилдни ташкил қилишини машҳур руҳшунос Дейл Карнеги ўз китобида таъкидлаган.

Николай Гоголнинг ошпазлик истеъдоди ҳам бор эди. Римда яшаганида италиялик ошпазлардан барча сир-асрорларни ўрганиб олиб, макарондан ажойиб таомлар тайёрлаб, сўнг дўстларини меҳмон қилган экан.

Иван Тургенев дворян оиласида туғилган. У моҳир овчи ва файласуф эди.

Тургеневнинг вафотидан сўнг, экспертлар унинг мияси оғирлигини текшириб кўришган ва адиб мияси 2,5 кг оғирликда эканини аниқлашган. Оддий одамларнинг мия вази

ўртача 1,5 кг, га яқин бўлишини ҳисобга олсак, рус ёзувчисининг ҳаддан зиёд кучли, қомусий билим ва тафаккурга эга бўлгани маълум бўлади.

Лев Толстой Ясная Полянада жуда яхши кўрган. Эрталаб барвақт туришга одатланган. Қатъий кундалик тартибига амал қилган. Велосипедда сайр қилишни ҳам ёқтирган.

Марк Твен каравотда ётиб, ижод қилган. У денгизчи бўлгани учун ҳам «mark twain» – икки денгиз сажени, яъни чуқурликнинг ўлчов бирлиги атамасини ўзига тахаллус қилиб олган.

Артур Конан Дойлнинг машҳур образи «Шерлок Холмс»нинг прототиби аслида муаллифнинг ўзи бўлганини замондошлари кўп бора эътироф этишган. Чунки ёзувчи ўз қаҳрамони каби жуда синчков, ўткир зеҳли ва топқир бўлган. Кўплаб давлат арбоблари ундан жумбоқли масалаларни ечишда ёрдам сўраганида, Конан Дойл – Холмс услубида уларга кўп бор кўмаклашган.

Жек Лондон асарлар ёзишни роса ёмон кўришини кўп бора таъкидлаган. Китобларни фақат тирикчилик учун нашр эттирган экан.

Америкалик адиб 17 ёшида денгиз қароқчиларига қўшилиб, Беринг бўғози, Аляска, Шимолий Океан ва Япония қирғоқларига бориб келган. Уша йили Сан Францискодаги газетада очерклар танлови ғолиби бўлган.

Бернард Шоу ҳам Оскар соврини, ҳам Нобель мукофоти олган ягона адиб саналади.

Гулалас ТУРСУНОВА,
Фарғона давлат университети
1-курс талабаси

САЙЁР ҚАБУЛ

МУРОЖААТЛАР ИЖОБИЙ ҲАЛ ЭТИЛДИ

« Ҳарбий хизматчилар ва уларнинг оила аъзолари муаммоларини жойига чиқиб ўрганиш ҳамда ижобий ҳал қилиш мақсадида доимий равишда амалий чора-тадбирлар ўтказиб келинмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий прокуратураси ташаббуси билан ИИБ Қоровул қўшинларига қарашли пойтахтимиздаги Ҳарбий қисмлардан бирида Ҳарбийлар иштирокида ташкил этилган оммавий сайёр қабул ҳам бу борадаги тадбирларнинг давоми бўлди.

Тадбирни олиб борган Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий прокурорининг биринчи ўринбосари адлия полковниги Баходир Худойбердиев мамлакатимизда Ҳарбий хизматчилар ва уларнинг оила аъзолари учун яратилган шарт-шароитлар, имтиёзлар ва уларнинг кафолатлари, оилада ижтимоий соғлом муҳитни барқарор сақлаш, фарзанд тарбиясида эр-хотиннинг мажбуриятлари, шунингдек, ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш масалаларига батафсил тўхталиб ўтди.

Қабулда 150 нафардан ортиқ Ҳарбийлар, шу жумладан қарийб 20 нафар Ҳарбий хизматчи аёллар иштирок этди ва улар Тошкент Ҳарбий прокурори, Қоровул қўшинлари бош бошқармаси масъул офицерлари ва соҳа мутахассислари томонидан бевосита тингланди.

Жараёнда тураржой ва ипотека кредити масаласида 7 та, хизмат билан боғлиқ 10 та, фарзандларини боғча ва мактабларга жойлаштириш бўйича 2 та, жами 19 та мурожаат қабул қилинди.

Улардан 8 тасига қонун талаблари доирасида асосли тушунтиришлар берилган бўлса, 11 таси ижобий ҳал қилиш учун назоратга олинган ҳолда қўмондонликка йўналтирилди.

Тадбирлар давом эттирилмоқда.

Адлия подполковниги Азиз ИСАКОВ,
Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий
прокурорининг катта ёрдамчиси

ОГОҲЛИК

ИС ГАЗИДАН ЗАҲАРЛАНИШ

« Ис гази асосан кўмир, табиий газ ва бошқа ёнилғиларнинг тўлиқ ёнмаслиги сабабли юзага келади. Нафас олинувчи ҳаво таркибида 0,1 фоиз ис газининг бўлиши ўлим ҳолатига олиб келиши мумкин. Ис гази организм қон таркибидаги гемоглобин ва кислород ташувчи эритроцитларни ўзаро боғлаб, кислороднинг тана бўйлаб ҳаракатланишини чеклайди. Натижада инсон ҳушини йўқотади.

Ис газидан заҳарланганда...

Уйқуга тортиш, бош айланиши, бош оғриғи, ҳушини йўқотиш, кўз олдининг қоронғилашиши, эшитиш қобилиятининг пасайиши, терлаш кучайиши, нафас олишнинг оғирлашиши, йўтал пайдо бўлиши, пульс ва артериал қон босимининг ортиши, тремор (қалтираш) кузатилади.

Қандай ҳолатларда ис газидан заҳарланиш хавфи юқори бўлади?

– Шамоллатиш тизими яхши ишламайдиган органик моддаларни ишлаб чиқарадиган корхоналарда;

– автоуловлар тураргоҳларида;

– янги бўялган ва шамоллатилмаган хоналарда;

– уй шароитларида табиий газ чиқиб турганда;

– печка билан иситиладиган уйлар, ҳаммомлар, дам олиш палаткаларида ёнувчи модданинг тўлиқ ёнмаслиги натижасида.

Нималар таъкидланади?

– Ўзбошимчалик билан уйни газлаштириш, газ асбоби ўрнини алмаштириш, уни янгилаш ва тузатиш;

– газ асбоблари ўрнатилган хоналар режасини ўзгартириш;

– дудбурон ва шамоллатиш тизимларини ўзгартириш;

– хавфсизлик ва сошлаш автоматикасини узиб қўйиш;

– мактабгача ёшдаги болалар, шунингдек, ўз

ҳаракатларини назорат қила олмайдиган шахсларнинг газ ускуналарида фойдаланиши;

– газ ва газ ускуналарида бошқа мақсадларда фойдаланиш;

– газ ускуналари ўрнатилган хонада ухлаш ва дам олиш.

Биринчи тиббий ёрдам

– Жабрланувчини газланган ҳудуддан тоза ҳавога олиб чиқиш;

– қўл ва оёқларини кўтарилган ҳолатда ётқиши;

– нафас олишига ҳалақит берувчи барча нарсалардан ҳалос этиш (туғмаларни ечиб, ёқани очиш, камарни бўшатиш ва бошқалар);

– жабрланувчининг ухлаб қолмаслигини назорат қилиш, уни юргизмаслик;

– жабрланувчи нафас олмаётган бўлса, унга тоза ҳавода ёки хавоси яхши айланадиган хонада сунъий нафас олдиришни бошлаш;

– нашатир спиртини ҳидлатиш;

– ҳушига келган вақтида йиқилиб, жароҳатланмаслиги чораларини кўриш;

– жабрланувчининг ҳолати яхши бўлса, иссиқ чой ёки қаҳва ичириш;

– кислород ёстиғи ёрдамида кислород бериш лозим.

Подполковник Улугбек ТАШМУРАДОВ,
Тошкент Ҳарбий округи
давлат техника назорати ва
техника хавфсизлиги бўлими бошлиғи

ОНЛАЙН АНЖУМАН

АЁЛ – МИЛЛАТ КЎРКИ

« Тошкент Ҳарбий прокуратураси ташаббуси билан аёллар ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини амалда таъминлашга қаратилган қонун ҳужжатлари ҳамда бу борада олиб борилаётган ишлар мазмун-моҳиятини тушунтириш, тарғибот қилиш юзасидан қатор тадбирлар ўтказилмоқда.

Шундай тадбирларнинг давоми сифатида Мудофаа вазирлиги, Миллий гвардия ҳамда Тошкент шаҳар ИИББ билан ҳамкорликда Ҳарбий хизматчилар ва Қуролли Кучлар хизматчилари иштирокида Ҳаво ҳужумидан мудофаа қўшинлари ва Ҳарбий ҳаво кучлари қўмондонлигида «Хотин-қизларни тазйиқ ва зўравонликдан ҳимоя қилиш масалалари», шунингдек, Қўриқлаш бош бошқармасида «Гендер тенглик муносабатларининг ижтимоий жиҳатлари» мавзуларида онлайн анжуманлар ташкил этилди.

Маърузачилар томонидан хотин-қизларни иш билан таъминлаш, уларнинг муаммоларини ўрганиш ва ҳал қилиш борасидаги фаолият, зўравонлик ва тазйиққа учраётган аёлларга бериладиган «Ҳимоя ордери»нинг аҳамияти, оилаларда ажримларни, аёллар томонидан содир этиладиган ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш, шунингдек, Қуролли Кучларда Ҳарбий хизматчи аёлларнинг ўрни, Ҳарбий хизматчиларнинг оила аъзолари ва Ҳарбий хизматчи аёллар учун белгиланган имтиёзлар тўғрисида атрафлича маълумотлар берилди.

Жараёнларда жойлардан онлайн қатнашаётган Ҳарбий хизматчи аёллар ўзларининг фикр-мулоҳазалари ва таклифлари билан ўртоқлашдилар.

Тадбирлар савол-жавобларга ва қизгин мунозараларга бой бўлди.

Адлия майори Гулчеҳра ТУРСУНОВА,
Тошкент Ҳарбий прокурорининг ёрдамчиси

НОРВЕГИЯ ҲАРБИЙ ҲАВО КУЧЛАРИ

Конституцион монархия давлати ҳисобланувчи Норвегия қироллиги Шимолий Европада, аниқроғи, Скандинавия яриморолнинг ғарбий ва шимолий қисмида жойлашган. НАТОга аъзолик, АҚШнинг альянс имкониятларини янада кенгайтириш ва унга глобал ташкилот мақомини бериш борасидаги ҳар қандай ташаббусларини қўллаб-қувватлаш Норвегия ҳарбий сиёсатининг энг муҳим устуворликлари қаторидан жой олган. Мамлакат ҳарбий-сиёсий раҳбарияти фикрига кўра, НАТО нафақат миллий ҳудудни ҳимоя қилишда ёрдам беради, балки Норвегия учун иқтисодий жиҳатдан муҳим аҳамиятга эга бўлган Арктика минтақасида ҳам мамлакатни қўллаб-қувватлайди. Ҳозирги даврда амалга оширилаётган ҳарбий ислохотларнинг асосий йўналишлари 2016 йилда мамлакат ҳукумати томонидан қабул қилинган «2017–2020 йиллар мобайнида Норвегия Қуролли Кучларини қуриш ва уларни истиқболда янада ривожлантириш режаси» ҳамда Мудофаа вазирлиги томонидан 2019 йил февралда тайёрланган «2019–2026 йиллар мобайнида мудофаа соҳаси учун мўлжалланган харидлар режаси»га асосланади.

НОРВЕГИЯ ҲАРБИЙ ҲАВО КУЧЛАРИ

Умумий сони – 3,5 минг киши

	Жанговар авиация самолётлари – 100 дан ортиқ
	Ёрдамчи авиация самолётлари – 20 та
	Жанговар вертолётлар – 40 тага яқин
	Зенит-ракета комплекслари – 100 дан зиёд

Норвегия миллий армиясининг асосий турларидан бири ҳисобланувчи Ҳарбий ҳаво кучлари (ХҲК) зиммасига давлат ҳаво чегараларини муҳофаза қилиш, мамлакат ҳаво бўшлиқлари ва атроф денгиз акваториясидаги ҳаракатларни назорат қилиб бориш, ҳаво разведкаси олиб бориш, муҳим ҳарбий ва давлат объектларининг ҳаво ҳужумидан мудофаа қилинишини таъминлаш, НАТО ва Европа Иттифоқи томонидан ўтказиладиган халқаро операцияларда фаол иштирок этиш, шахсий таркибни уруш давридаги вазифаларни бажаришга шай ҳолатда тутиш, зарурат туғилган ҳолатларда бошқа турдаги қўшинларни ҳаво орқали қўллаб-қувватлаш, душманнинг сув ости ва сув устидаги кемаларига қарши кураш олиб бориш, қидирув-қутқарув операцияларини амалга ошириш ва бошқа бир қатор вазифалар юкланган.

Умумий сони деярли 3,5 минг кишини ташкил этувчи бу турдаги қўшинлар ташкилий жиҳатдан бошқарув штаби ва 5 та авиация қанотидан (иккита жанговар авиация, иккита ёрдамчи авиация ва вертолёт) ҳамда ўқув авиацияси эскадрильясидан ташкил топган. Ҳозирда Ҳарбий ҳаво кучлари таркибидан 4 та жанговар авиация самолёти эскадрильяси, 2 та ёрдамчи авиация самолёти эскадрильяси ва 4 та вертолёт эскадрильяси, шунингдек, ўрта масофаларга мўлжалланган бошқарилувчи зенит ракеталари дивизиони ва 10 та кўчма зенит-ракета комплекси батареяси жой олган. Қўшин тасарруфидаги қуроллар ва ҳарбий техника таркибидан 100 дан ортиқ жанговар авиация самолётлари (F-35A, F-16A/B, P-3C/N «Орион», DA-20 «Жет Фалкон») ва 20 та ёрдамчи авиация самолёти (C-130J «Супер Геркулес», СААБ «Сафари»), 40 тага яқин жанговар вертолётлар (NH-90, «Белл», «Си Кинг», AW-101), 100 дан зиёд бошқарилувчи зенит ракеталарини ишга тушириш қурилмаси бор.

Тинчлик даврида ҳарбий авиация техникасини жойлаштириш учун 2 та асосий (Будё ва Эрланн) ҳамда 5 та қўшимча (Аннёйя, Гардермуен, Бардусфосс, Рюгге ва Эвенес) авиабазадан, шунингдек, 3 та жойлаштириш пункти (Банак, Сула ва Флоре)дан фойдаланилади. Зарурат юзга келган ҳолатларда фуқаро аэродромлари ёки йирик автомагистралларнинг махсус жиҳозланган участкаларидан ҳам Ҳарбий ҳаво кучлари манфаатларида фойдаланиш кўзда тутилган.

Будёда жойлашган асосий авиабазадан Норвегия ХҲК ва фуқаро авиацияси ҳамкорликда фойдаланади. Авиабаза шахсий таркибининг умумий сони деярли 1 000 кишини ташкил этади. Бу ердаги мавжуд ускуналар барча типдаги ҳарбий самолётларни, шу жумладан АҚШ Ҳарбий ҳаво кучларининг В-52Н типидagi стратегик бомбардимончи самолётларини қабул қилиш учун мослаштирилган. Базада ядровий қуролларни сақлаш учун мўлжалланган омборлар ҳам мавжуд. Эрланн авиабазаси эса Е-3А «Авакс-НАТО» типидagi самолётларни жойлаштириш учун зарурий инфратузилмага эга бўлган Европа шимолидаги ягона база ҳисобланади.

Ҳозирги вақтда Ҳарбий ҳаво кучларининг ташкилий-штат тузилмасини оптималлаштириш, авиация қанотларини қайта тузиш, шунингдек, авиация эскадрильялари ҳамда техник хизмат кўрсатиш бўлинмаларининг жойлашув тизимини қайта кўриб чиқиш ишлари амалга оширилмоқда.

Кўп мақсадли қирувчи самолётлар харид қилиш дастури доирасида АҚШнинг «Локхид-Мартин» концернидан 10 та F-35 типидagi самолёт олинган бўлиб, уларнинг бир қисми АҚШ Ҳарбий ҳаво кучларининг Льюк (Аризона штати) авиабазасига жойлаштирилган ва асосан норвегиялик учувчилар ва техник ходимларни тайёрлаш учун фойдаланилади. Бундан ташқари, мамлакат ҳарбий раҳбарияти мавжуд авиация паркни янгилаш мақсадида 2024 йилгача бўлган даврда P-3C/N «Орион» типидagi патруль авиацияси самолётларини АҚШда ишлаб чиқарилган P-8A «Посейдон» русумли самолётлар билан алмаштиришни режалаштирган.

Ҳарбий ҳаво кучларининг оператив ва жанговар тайёргарлиги бошқарув органлари, қисм ва бўлинмаларнинг ўзаро уйғунлигини янада такомиллаштириш, шахсий таркибнинг профессионал малака ва кўникмаларини мунтазам равишда ошириб боришга йўналтирилган. ХҲК учун мутахассислар тайёрлаш миллий ҳарбий ўқув муассасаларида, шунингдек, бир қатор хорижий давлатларда амалга оширилади.

Хулоса ўрнида айтиш мумкинки, Норвегия ҳарбий раҳбарияти миллий ХҲКни ривожлантириб боришни устувор масалалардан бири, деб ҳисоблайди. Бунда авиация паркни янгилаб бориш ва аэродром-база тузилмасини мавжуд куч ва воситаларни самарали қўллаш, шунингдек, ундан Шимолий альянс манфаатларида фойдаланиш учун қайта жиҳозлашга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

П. САЙДИВАЛИЕВ тайёрлади.

АСИРЛАР АЛМАШИНУВИ БОШЛАНДИ

Озарбайжон ва Арманистон асирлар ва гаровга олинганларни алмашишни бошлади. Бу ҳақда Озарбайжоннинг ҳарбий асирлар, гаровга олинган ва бедарак йўқолган фуқаролар ишлари бўйича

давлат комиссияси маълум қилди.

Таъкидланишича, асирлар «барчани барчага» тамойили асосида алмаштирилади. Келишув нафақат охириги ойларда Тоғли Қорабоғдаги ихтилоф давомида асирга олинганларга, балки аввалроқ асирга тушганларга ҳам амал қилади. «Озод этилганлар тегишли карантин чоралари ўтказилгандан кейин оилалари билан кўриша оладилар», дейилган хабарда.

ЭНГ ҚИММАТ ШАҲАРЛАР

ECA International консалтинг компанияси яшаш учун энг қиммат шаҳарлар номини эълон қилди. Рейтингда энг юқори ўринларни Ҳонгконг (Хитой), Токио (Япония), Нью-Йорк

(АҚШ), Женева (Швейцария) ва Цюрих (Швейцария) эгаллади. Улардан кейинги ўринларга Лондон (Буюк Британия), Тел-Авив (Исроил), Сеул (Корея), Сан-Франциско (АҚШ) ва Йокоҳама (Япония) жойлашди. Аввалроқ InterNations компанияси эълон қилган рўйхатда энг юқори ўринларни Валенсия, Аликанте ва Лиссабон шаҳарлари эгаллаган.

Интернет материаллари асосида тайёрланди.

АВТОБУСДА БЕПУЛ ИНТЕРНЕТ

Жанубий Корея барча автобусларида бепул Wi-Fi интернет тақдим қилинган дунёдаги биринчи давлатга айланди. Маълум қилинишича, мамлакатдаги барча шаҳар автобусларини бепул

интернет билан жиҳозлаш дастури 2018 йилда бошланган ва 2020 йил 14 декабрда тўлиқ яқунланди. Мамлакатда 35 минг 6 та йўналишли автобус ҳаракатланади. Жанубий Корея Фан вазирлиги вакилининг таъкидлашича, кейинги 3 йил ичида автобусларда бепул интернетдан фойдаланишдан олинган иқтисодий самара 220 млрд вонни (200 млн доллар) ташкил қилиши керак.

ЭЪТИРОФ

«ҚУЁШ БОЛАЛАРИ»НИНГ МЕҲРИБОН УСТОЗИ

«Қуёш ҳамма ерда бир хил нур сочади. Аммо болалари бахтиёр, тинч ва фаровон яшаётган мамлакатларда у янада ёрқинроқ порлайди, гўё ўзининг қайноқ нурларини аямай тухфа этаётгандек. Зеро, ҳар бир бола – бир қуёш! Ҳар бири ўзгача! Шундай экан, улар тенг имконият ва ҳуқуқларга, меҳр ва ғамхўрликка ҳақлидирлар.

Дунё бўйича, ўртача ҳар 55 боладан бирида даун ёки аутизм синдроми кузатилади. Даун синдроми мавжуд болаларни бежиз «қуёш болалари», дейишмайди. Чунки улар доимо одамларга кулиб боқишади. Улар одатий болаларга нисбатан кўпроқ меҳр-муҳаббатга, эътибор ва кўмакка муҳтож.

Ҳилола ТОХТАМУРОВОВА 23 ёшда. У ёш бўлишига қарамасдан «қуёш болалари»ни қалбан яхши тушунади. Қаҳрамонимиз республикамизда биринчи марта кенг қамровда ўтказилаётган «Дунё сен билан» лойиҳасининг асосчиси. Ушбу ташаббус айнан даун ва аутизм синдроми мавжуд болаларни турли хил қўл меҳнати ишлари орқали ақлий ва жисмоний ривожлантиришга, эшитиш ва гапириш қобилиятларини ўстиришга, жамиятда ўз ўрнини топиш учун ёрдамлашишга қаратилган хайрли лойиҳа.

– Болалигимдан хунармандликка айрича меҳрим тушган. Эсимни танибманки, қўл меҳнати бўлган заргарлик ва каштачилик билан шуғулланаман. Қўлимдаги хунаримни етти йилдан буён даун ва аутизм синдроми мавжуд болаларга ўргатиб келаман. Бунга сабаб, қўшнимизнинг қизи ушбу касалликдан қийналди. Онаси ҳар доим қизининг ақлан ва жисмонан заифлигидан, келажакда соғлом кишилар сингари ҳаётда ўз ўрнини топа олмаслигидан ўксинарди. Қизи Гулноза жуда чиройли, ҳар сафар юзимга кулиб қарарди. Бир кун у билан «тил топиш»дим. У иш столимдаги заргарлик буюмларига ҳавас билан қараб: «Мен ҳам шу ишни қиламан, менга ўргат», деди. Ушанда бу сўзлар кун келиб ҳаётимнинг ажралмас қисмига айланишини билмагандим. Жажжи қизалоқ дудуқланиб зўрға гапирар, буюмларни қўлларига олишга қийналса-да, унинг қалбида хунар ўрганишга бўлган меҳрни ҳис қилдим. Бошида бирга ишлашга қийналдим, негаки даун синдроми болалар соғлом болалардан кўра имкониятлари чекланган бўлади. Бундай болалар билан «тил топишиш» усулларини ўргатадиган ўқув қўлланмаларни ўқидим, соҳа мутахассисларидан маслаҳатлар олдим.

Вақт ўтиб, Гулнозада ижобий психологик ўзгаришлар содир бўлди. Онаси қайта-қайта раҳмат айтарди. Албатта, даун синдромига эга болани тарбиялаётган ота-оналарга жуда ҳам қийин. Чунки улар бемор фарзандига соғлом болага қараганда кўпроқ куч сарфлашлари лозим. Шу билан бирга, уларда кичкина бир инсоннинг улғайишида бевосита иштирок этиш, унинг ютуқлари ва муваффақиятларидан қувониш каби қизиқарли йўлни босиб ўтиш имконияти ҳам бор. Уларнинг фарзанди эса бунга жавобан албатта ўзининг меҳр-муҳаббати билан жавоб қайтариши шубҳасиз. Бундай фарзанд ҳеч қачон ўз ота-онасидан юз ўгирмайди, – дейди қаҳрамонимиз.

Ҳилола Ўзбекистон Республикаси Хунармандлар уюшмасининг аъзоси, Лондон шаҳридаги Евроосиё санъат уюшмаси аъзоси, 10 дан ортиқ халқаро санъат танловлари лауреати, 15 дан ортиқ илмий ва публицистик мақолалар муаллифи, Ўзбекистон Республикаси Ёшлар ишлари бўйича агентликнинг Марказий Кенгаши фаоли, «Қизлар овози» клуби координатори, шунингдек, 20 дан ортиқ халқаро ижтимоий фуқаролик форумларининг иштирокчисидир. Бугунги кунда у ушбу касалликка чалинган болалар учун биринчи марта ўзбек тилида махсус услубий қўлланма тайёрлапти. Даун ва аутизм синдроми мавжуд болалар тўғрисида очиб, унга бошчилик қилади. Ҳозирда тўғарақда 25 нафар бола хунар ўрганмоқда. Статистик маълумотларга қараганда, мамлакатимизда ҳар йили даун ва аутизм синдроми билан 2 000 нафарга яқин болалар дунёга келади.

Сўхбат давомида у ушбу болалар билан ишлаш жараёнида орттирган тажрибалари билан ўртоқлашди.

– Зеро, ҳар бир ногирон боланинг жамиятда ўз ўрнига эга бўлиши жуда ҳам муҳимдир. Аввало, боланинг «одамларга қўшилиши» беэён кечиши учун бир нечта жиҳатларни эътиборга олиш зарур, дейди руҳшунослар. – Биринчидан, фарзандингизнинг фаол ўйинларга қўшилиш имконияти чекланганлигини инобатга олиш лозим. Демак, сиз фарзандингиз чарчаган пайтни ўз вақтида сезишингиз ва уни ўйиндан чалғитиб, бир ўзи ўтиришига имкон яратишингиз керак. Бундан ташқари, у тенгдошлари қила оладиган ишларнинг ҳаммасини ҳам

Фарзандингиз логопед гуруҳига қатнашса, у ердаги мутахассислар фарзандингизнинг нутқини яхшилашади. Ахир бу пайтга келиб, фарзандингизда анча-мунча сўз бойлиги пайдо бўлади, сўзларнинг сони эса ошиб бораверади. Энг муҳими, боланинг психологик ҳолатини тўғри тушуниш. Бундай болалар ҳеч қачон тушкун кайфиятни, камситилишнинг кўтара олмайди. Шунинг учун ҳам улар «қуёш болалари»дир.

Ҳаётни қалб кўзи ила илған тенгдошимизнинг саховатли ишлари таҳсинга лойиқ. Баракалла, Ҳилола!

Айжамал ЖОЛДАСБАЕВА

ТОЛИБЛАР ҲУЖУМИ ОҚИБАТИДА

«Толибон» ҳаракати жангариларининг Боғлон вилоятидаги блокпостга уюштирган ҳужуми оқибатида Афғонистон хавфсизлик кучларининг 13 нафар ҳарбий хизматчиси ҳалок бўлди. Бу ҳақда Ariana News телеканали хабар берди. Ўз навбатида, 1TV телеканали ўз манбасига таяниб, Урузгон вилоятида жангарилар ҳужуми оқибатида 13 нафар ҳарбий ҳалок бўлгани тўғрисида хабар қилди.

Афғонистон ҳукумат кучлари ноябрь бошларида Қандаҳор вилоятида ўтказган амалиёт давомида «Толибон» ҳаракатининг 100 дан кўпроқ жангариларини йўқ қилганди.

ЖАВОБГАРЛИКНИ ЗИММАСИГА ОЛАДИ

«24.kg» хабар берди. Президентликка номзоднинг қайд этишича, у қудаларининг лавозимга тайинланганини яширмайди ва бунинг учун жавобгарликни зиммасига олади.

Турусбек Тўмонбоев 21 октябрь куни газ тақсимлаш станцияси ҳузуридаги «Унаа» давлат муассасаси раҳбари этиб тайинланган. Яна бир қудаси – Таштанбек Қаймазаров Давлат миграция хизмати раиси бўлган.

Интернет материаллари асосида тайёрланди.

НОРОЗИЛИК НОТАСИ ТОПШИРИЛДИ

Россия давлат думасининг қўмита раиси В. Никоновнинг «Биринчи канал»даги «Катта ўйин» кўрсатувида Қозоғистон ҳудудининг катта қисми аслида қозоқларга Россия томонидан совға қилин-

гани ҳақидаги гапларидан кейин Қозоғистон Ташқи ишлар вазирлиги Россиянинг вақтинчалик ишончли вакили А. Комаровга жамоатчилик олдида айтилган бундай гаплардан таажжубланиш изҳор этилган нотани топширди. Бу ҳақда Meduza хабар бермоқда. ТИВда қайд этишларича, «россиялик баъзи сиёсатчиларнинг Қозоғистонга нисбатан гижгижловчи хуружлари кўпайиб қолиши иттифоқдошлик муносабатларига жиддий зарар етказди».

ОИЛА ГУЛШАНИ

“ Кичик сержант Элдорбек Эшмуродов оиласини кўпдан буён танийман. Тўғрироғи, мухбир сифатида «Намунали ҳарбий оила», «Энг яхши китобхон оила» кўрик-танловларида Элдорбек ва Муҳайёхонни билимдон, зукко ва бахтиёр жуфтликлар қаторида кашф этганман. Шу сабаб, улар ҳақида икки оғиз сўз юритгим келди.

БАХТИЁР ЖУФТЛИК ҲАҚИДА

ИККИ ОҒИЗ СЌЗ

Кичик сержант Элдорбек Эшмуродов Ҳаво ҳужумидан мудофаа кўшинлари ва Ҳарбий ҳаво кучлари кўмондонлиги тасарруфидаги ҳарбий қисмда хизмат қилади. Оғир-босиқ, бурчига фидойи, оилапарвар бу йигит Қашқадарё ўғлони, пиру бадавлат хонадон ўғилларининг кенжаси. Ўн бир ўғил-қизни оқ ювиб, оқ тараган, касб-корли қилган Сайфулла ака ва Бўритош опа бу фарзандларини бошқача кўрса, ажабмас. Негаки, эгнига ҳарбий либос ярашган Алпомиш суратли кенжа ўғиллари улардан анча йироқда, Ватан хизматида.

Элдорбек Чегара кўшинларида хизмат қилган акаси истеъфодаги сержант Нурбек Эшмуродовга ҳавас қилиб, ҳарбий хизматчи бўлишни орзу қилганида 12-13 ёшларда эди.

Йиллар ўтиб, орзу азму қарорга айланди, йигит ҳарбий либос кийди.

Инсон бахти тақдир йўли билан, яъни ўзига муносиб умр йўлдош билан узвий боғлиқ. Элдорбек билан Муҳайёхоннинг кўнгил майлини катталар илиқ қарши олишди. Ота-оналар розилиги ила янги оилага асос солинди – севишганлар муридига етди. Мана, шунга ҳам ўн бир йил бўляпти. Ортада қолган йиллар бахтиёр жуфтликни қандай тўхфалари билан сийлади, қандай синовлар билан қарши олди? Жавобни кичик сержант Элдорбек Эшмуродовдан оламиз.

– Мен, аввало, ҳар бир эришган ютуғим учун ота-онамдан миннатдорман. Отам бир умр ер билан «тиллашган» меҳнаткаш деҳқон ва боғбон, онам эса узоқ йиллар ҳамширалик қилиб, инсонлар дардига дармон бўлган. Қишлоғимиздаги кўплаб инсонларнинг дунёга келишида доялик қилган. Ҳарбий либос кийиб, хизматда ўрин топишимда уларнинг меҳнати ва эзгу дуосининг ўрни катта.

Танлаган касбим эса менинг фахрим, шубҳасиз. Ватанимиз тинчлиги, осмонимиз мусаффолигига оз бўлса-да улуш кўшиб келаётганимдан хурсандман.

Оилам ҳақида сўз юритадиган бўлсам, рафиқам билан аҳил-иноқликда яшаб келяпмиз. Албатта, муаммосиз оиланинг ўзи йўқ. Икки инсоннинг бир-бирини тўғри тушуниб, синовларни енгиб ўтиши осон эмас. Бунинг учун сабр-тоқат,

меҳр ва садоқат талаб этилади. Бугун икки фарзанднинг ота-онасимиз. Ўғлим Нурсайид ва қизим Барчиной бизнинг бахтимиз. Иккиси ҳам китобга, спортга, чет тилларни ўзлаштиришга, расм чизишга қизиқади. Турли танловларда иштирок этиб, эътирофларга сазовор бўляпти. Ўғлим келажакда ҳарбий хизматчи бўлмоқчи. Бундан жуда хурсандман. Демак, Ватан ҳимоячиси, ҳарбий оила деган нуфузли шаън фарзандим орқали давом этади.

Кичик сержант Элдорбек Эшмуродов оиласи жорий йилда ўтказилган «Намунали ҳарбий оила» кўрик-танловининг кўмондонлик босқичида биринчи ўринни қўлга киритди. Юзлаб оилалар орасида танловда иштирок этишга муносиб бўлишнинг ўзи таҳсинга сазовор. Албатта, бу юксак эътирофда ҳарбий оила соҳибаси Муҳайёхоннинг ҳам катта улуши бор. Негаки, оила нуфузини асрашда, юзага чиқаришда аёлнинг ўрни беқиёс.

Муҳайёхон бекалиқ бурчини чиройли удалаш билан бирга, тадбиркорликка қўл урган ғайратли аёллардан. У айна фурсатда «Тошкент ширинликлари» номи билан ихчамгина пишириқлар тайёрлаш цехини очган. Пазанда аёлларни атрофига бирлаштирган. Келгусидаги режалари – тадбиркорлик йўналишини янада кенгайтириш, юртимиз ободлигига муносиб улуш қўшиш.

Оила – бетимсол муаззам гўша. Унга садоқатли бўлиш, уни авайлаш эр ва аёлдан ўз ўрнида заҳмат, ўз ўрнида муҳаббат талаб этади. Лавҳамиз қахрамонлари Элдорбек ва Муҳайёхон оиласини кафтада асраб келаётган, намунали ҳарбий оила шаънига муносиб бўлган, касбида ўрин топган фидойи инсонлардан. Уларга тилагимиз битта: бахтингиз барқарор бўлсин!

Зулфия ЮНУСОВА

ШУКРОНА

БИЗ БАХТЛИ ОТА-ОНАЛАРМИЗ

“ Мактабда ўқиб юрганимда армияга боришни орзу қилардим. Тақдир тақозоси билан 1968 йил Россиянинг Свердловск вилояти Нижний Тагил шаҳрида касб-ҳунарга ихтисослашган уч ойлик курсда ўқишни бошладим. Рус тилида эркин гапира олмасам-да, касбни ўрганишим яхши эди, паст баҳо олмасдим. Қўмондонга билдирги беришни дастлаб взвод, рота, кейинчалик батальон миқёсидаги турли маросимларда айнан менга ишониб топширишарди. Батальон командири полковник Жуков ҳам билдирги беришимдан мамнун бўлиб, «Сендан ҳақиқий ҳарбий хизматчи чиқади», деб қизиқтирар, фанлардан ўзлаштиришимни тақдирлаб турарди.

Уч ойда бир эмас, уч мутахассислик бўйича касб ўрганишимга ва улар бўйича имтиҳон топширишимга ижозат берилди. Касблар бўйича синовларни аъло баҳоларга топширдим ва менга кичик сержант унвони берилди. Ҳарбий отрядда хизматни бошладим. Отряд командири подполковник Рибяков хизмат муддатим тугамасдан «Прапорщиклик курси»га йўлланма берди. У ерда ҳаёт бошқача: тилни мукамал билмаслигим, ўзбек эканлигим учунми, камситишларга дуч

келдим. Аслида ҳарбий бўлишимга отам рози, ammo онам руслар юртида қолишимга рози эмасди. Мен қайтиб келдим ва онамга: «Агар уйланиб, фарзанд кўрсам, ўғил ё қиз бўлишидан қатъи назар, биринчи фарзандим ҳарбий бўлишига руҳсат берасизми?» деганимда, «Ўз юртимизда бўлса, розиман», деди.

Кейинчалик Самарқанд давлат университетининг Математика факультетини битириб, иш бошладим, уйландим. Аллоҳга шукрлар бўлсин, бирин-кетин олти ўғил ва икки қизнинг ота-онаси бўлдик. Болаларнинг ўқиши, юриш-туришига катта эътибор бериб, меҳрли, оқибатли, юртпарвар, меҳнатсевар қилиб тарбиялашга ҳаракат қилдик. Узим ногирон бўлсам-да, колхоздан ер олиб, деҳқончилик бўйича ҳам сабоқлар бердим. Ўғилларимга, шунингдек, қурувчилик сир-асрорларини ҳам ўргатдим.

Тўнғич ўғлим – Олим Самарқанддаги ҳарбий мактабда таҳсил олиб, сўнгра Тошкент олий умумқўшин кўмондонлик билим юртида (ҳозирги Қуролли Кучлар академияси) ўқиди. Айни вақтда полковник унвони билан Ватанимиз ҳимояси учун хизмат қилмоқда. Кейинчалик укалари Асқар ва Асрор ҳам унинг изидан боришди. Иккиси ҳам подполковник. Яна бир ўғлим – Азиз Ички ишлар вазирлиги офицери. Одил

– фан доктори, Нодира ва Наргиза маориф соҳасида юқори лавозимларда фаолият кўрсатмоқда.

Ҳар бир ота-она фарзандлари камолини, ўзи етиша олмаган орзулари рўёбини уларда кўришни жуда-жуда истайди. Айниқса, оилада тўнғич фарзандни яхши тарбиялай олса, Ватанни ардоқлаш, оиласига меҳр-мурувватли бўлиш, ука-сингилларига ота-онани ардоқлаш, оилани бошқаришда намуна ва йўлбошчи бўла олади.

Ёшим 73 да. 1991 йилда соғлиғим ёмонлашиб, бронхиал астма касаллигига чалиниб, тўшакка миҳланиб қолдим. Аллоҳга шукр, фарзандларимнинг юриш-туриши, ўқиши, меҳнатсеварлиги, бир-бирини ҳурмат қилиши менга қувват берарди. Оиламнинг асосий юки турмуш ўртоғим зиммасига тушган кезларда, фарзандларим ота-она атрофида бирлаша олди.

Тинчлик – тенгсиз неъмат. Қун сайин ривожланиб, жаҳонга кўз тикаётган Ўзбекистонимизда тинчлик-фаровонлик шукӯҳи бор. Иккинчи гуруҳ ногиронлиги бўлган ўғлим – Азаматнинг ўғли набирам Умар ҳам бобоси ва амакилари ортидан қолишмай Ватан хизматида йигитлик бурчини адо этмоқда, келажакдаги орзулари беҳисоб. Ҳа, фарзандлар иқболи ота-она қалбини ғурурга, қувончга, узоқ яшашга, шукроналикка ундаркан. Фарзандларим билан ҳақли равишда фахрланаман, ўзим эриша олмаган орзуларимга улар эришмоқда. Айниқса, ўғилларимнинг ҳаёти ҳарбий хизмат билан уйғунлигидан беҳад хурсандман, бахтлиман.

Дунёдаги барча ота-оналарга фарзандларининг бахти камолини кўриш насиб этсин. Биз, ота-оналар эса доим дуога қўл очиб, Аллоҳдан уларга сиҳат-саломатлик, ишларида улкан муваффақиятлар, яхшиликлар сўрашдан чарчамайлик.

Абдихамид МАМАРАУФОВ,
II гуруҳ ногирони, Самарқанд вилояти
Булунғур тумани «Қирқ-Шоди» маҳалласи

ФАРЗАНД ТАРБИЯСИ, БУ – ДУНЁДАГИ ЭНГ МАСЪУЛИЯТЛИ ИШ. ЧУНКИ
БУ БОРАДАГИ БИРГИНА ХАТОЛИК БУТУН ЖАМИЯТГА ХАВО ТУҒДИРИШИ МУМКИН. Дейл Карнеги

Ochko'zlikning oqibati

(HIND XALQ ERTAGI)

Dengiz yaqinidagi hind qishloqlaridan birida ochko'z, o'taketgan baxil bir dehqon yashar ekan. Kunlardan bir kuni uning kokos yong'og'i yegisi kelib qolibdi. U bir rupiya pul olib, bozorga boribdi.

– Xo'jayin, kokos yong'og'ing necha pul? – so'rabdi u birinchi do'konga yaqin borib.

– To'rt anna, – debdi baqqol.

– Xabaring yo'qmi, kokos yong'og'ining uch annaligini qayerdan topsa bo'ladi? – o'smoqchilab so'rabdi dehqon.

Baxil o'sha do'kon yoniga boribdi. Lekin u yerdan ham yong'oq xarid qilgisi kelmabdi. Balki boshqa biror joyda bundan ham arzonrog'i bordir, deb o'ylab u yerdan ham o'tib ketibdi.

Shu zaylda u bir necha soat do'konma-do'kon kezib yuribdi. Bir do'konga borsa, yong'oqning narxi bir anna ekan.

– Og'aynijon, balki sen aytarsan, – debdi u do'kondorga, – kokos yong'og'ini qayerdan bepul topsa bo'ladi, endi sirasini aytсам, senga pul bergim kelmayapti.

– Hov anovi yerda, dengiz sohilida. O'sha yerda kokos yong'oqlari o'sib yotibdi. Bor o'sha yoqqa, o'zing uzib ol! Olganing uchun hech kimga pul to'lamaysan, – debdi do'kondor.

Ochko'z sevinib ketib, shu zahoti dengiz tomonga yuguribdi. U yerda kokos daraxti bor ekan. Tirmashib chiqib, kokos yong'og'ini uzmoqchi bo'libdi. Yong'oqning bandi juda ham qattiq ekan, uzilmabdi. Dehqon bor kuchi bilan tortsa ham uzilmabdi. Dehqon munkib yiqilayozibdi. Bir mo'jiza yuz beribdi-yu, dehqon yong'oq mevasiga osilib qolibdi.

Shu orada fil mingan bir kishi o'tib qolibdi.

– Ey, taqsir, xudo xayringni bersin, menga yordam qil! – yalinibdi dehqon. – Filingni bu yoqqa bur! Sen uning ustida turib, meni ko'tarib ol. Xizmatim evaziga o'n rupiya beraman.

Filbon rozi bo'libdi. U filni qaytarib kelib, dehqonni ko'tarib olmoqchi bo'lgan ekan, fil yurib ketibdi. Filbon ham dehqonning oyog'idan ushlaganicha osilib qolibdi.

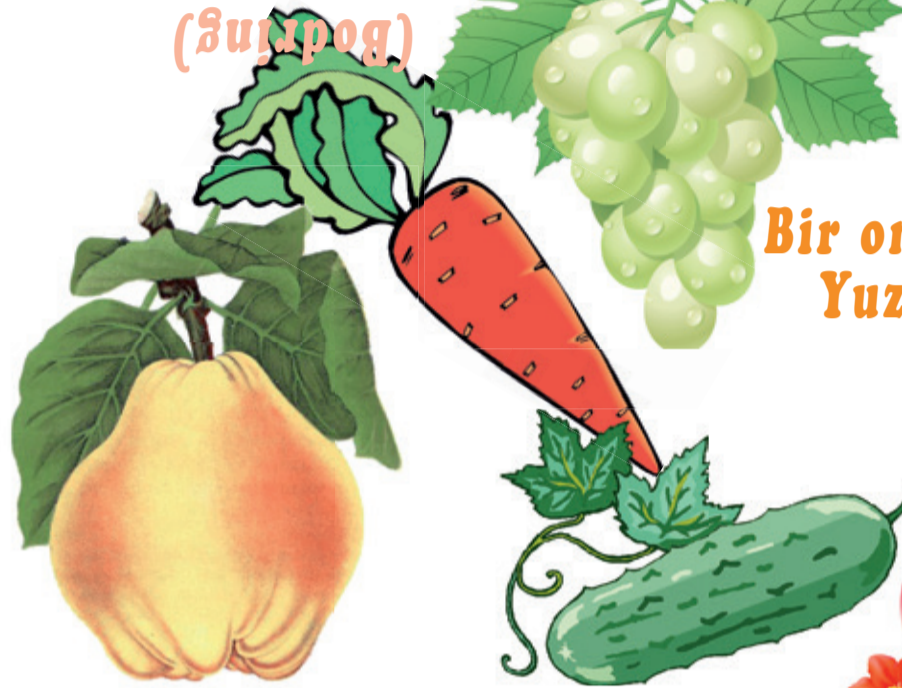
– O'tinaman sendan, yong'oqni qo'yib yuborma! Qo'yib yubormasang men senga o'n ming rupiya beraman, – baqiribdi filbon.

Bu gapni eshitib, ochko'z dehqonning esi og'ib qolibdi. «O'n ming rupiya – bu o'n mingta yong'oq degan gap. Shunaqa ekan, bittagina yong'oqni ushlab turib nima qilaman?» deb o'ylab, yong'oqni qo'yib yuboribdi. Har ikkovi ham dengizga tushib g'arq bo'libdi. Ochko'zlikning oqibati shunaqa bo'ladi!

TOPISHMOQLAR

**Pishsa bemaza,
Pishmasa maza.**

(Bodring)

**Kichkina dekcha-
Ichi to'la mixcha.**

(Anor)

**Bir onadan yuz bola,
Yuzovi ham bo'z
bola.**

(uzum)

**Dum-dumaloq bo'yi bor,
Palovda obro'yi bor.**

(Behi)

**Yer tagida oltin qoziq,
U hammaga bo'lar oziq.**

(Sabzi)

Ranglar jilosi

ИЖТИМОЙ СЎРОВНОМА

МИЛЛИЙ АРМИЯМИЗ ЮРТДОШЛАРИМИЗ НИГОҲИДА...

Мудофаа вазирлиги миқёсида олиб борилаётган ислохотлар, эришилаётган ютуқлар, натижалар борасида кенг жамоатчиликнинг фикрини ўрганиш мақсадида тузилган

АНКЕТА САВОЛЛАРИ

1. Ҳарбий хизматнинг сиз учун муҳим бўлган жиҳати нимада?

- А) Ватан ҳимояси, юртни муҳофаза қилишда.
- Б) Ҳарбий либос кийишда.
- В) Жисмоний бақувват ва соғлом бўлишда.

2. Ҳарбий мутахассисларни тайёрлаш борасида қайси таълим муассасаси муҳим ўрин тутди деб ўйлайсиз?

- А) Темурбеклар мактаблари.
- Б) Олий ҳарбий таълим муассасалари ва институтлар.
- В) Бу ҳақда тўлиқ маълумотга эга эмасман.

3. Мудофаа вазирлиги қўшинларининг жанговар тайёргарлиги ҳақида қай даражада маълумотга эгасиз?

- А) Юрт тинчлиги учун кўксини қалқон қилган қаҳрамонлар хатти-ҳаракати орқали биламан.

- Б) Халқаро ўқув машғулоти, мусобақалар ва уларнинг натижалари асосида фикрим шаклланди.

- В) Жанговар тайёргарлик тўғрисида фақатгина оммавий ахборот воситалари орқалигина хабардорман.

4. Ватан ҳимоячилари учун яратилган шароитларнинг қайси бирини энг муҳим деб ҳисоблайсиз?

- А) Уй-жой таъминоти.
- Б) Ҳарбий хизматчиларнинг фарзандларига берилаётган имтиёзлар.
- В) Тиббий таъминот ва бошқа имтиёзлар.

5. Сизнингча, армиямизнинг миллийлиги нималарда акс этади?

- А) Ҳарбий либосда.
- Б) Кадрлар тайёрлаш борасидаги ислохотларда.
- В) Миллийлигимизни янада чуқурроқ сингдириш керак.

Азиз ўқувчилар, ижтимоий сўровномада фаол иштирок этиб, Мудофаа вазирлиги миқёсида олиб борилаётган ислохотлар, эришилаётган ютуқлар, натижалар борасида ўз мулоҳазаларингизни билдиринг. Сизнинг фикрингиз биз учун муҳим. Бу орқали Сиз миллий армиямизнинг янада ривожланишига, юртимиз осойишталигини асрашга ўз ҳиссангизни қўшган бўласиз.

Анкета саволлари бўйича фикрингизни «Ватанпарвар» Бирлашган таҳририяти манзили – 100164, Тошкент вилояти Қибрай тумани, Университет кўчаси, 1-уй ҳамда vatanparvar09@mail.ru электрон почтаси ва (90) 968-62-08 телеграм манзилига йўллашингиз мумкин.

Таҳририят

ЭКСКУРСИЯ

ЎҚУВЧИЛАР ТАШРИФИ

Самарқанд шаҳрида жойлашган Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари Кичик мутахассисларни тайёрлаш марказига «Ватанпарварлик ойлиги» муносабати билан 100 дан ортиқ ўқувчилар ташриф буюрди.

«Ким Ватанга содиқ бўлса, мандурман ўша!»

шиори остида ўтказилган тадбирда ўқувчиларга қурол-аслаҳалар ва ҳарбий техникалар кўргазмаси намойиш этилди.

Ташриф ёшларда олам-олам таассуротлар улашди.

Контракт бўйича ҳарбий хизматчи, оддий аскар

Хайрулло ЎЛМАСОВ, марказ пресс-атташеси

БИР ЧИМДИМ

Ҳақиқат, баъзи бировлар тан олмагани билан, сира ҳам ўз моҳиятини йўқотмайди.

Шиллер

БИЛАСИЗМИ?

1206 йилда тахтга ўтирган Тимучин – Чингизхонни мўғуллар «уммондай улуг зот», дея таърифлашган. Улар қайси уммонни назарда тутган?

Жаъоб: Уш а даврларда мўғуллар билган уммонини назарда тутган.

БИЛАСИЗМИ?

Хитой манбаларида кўплаб туркистонликларнинг Хитой шаҳарларида савдо қилганлиги ҳақида маълумотлар учрайди. Ана шулардан бирида самарқандлик Шо Жўраали (Шачиеэр Алийи) Лянгчжоу шаҳрида 670 та от сотганлиги айtilган. Шо Жўраали Туроннинг қайси ҳукмдори даврида Хитой бозорларида савдо қилган?

Жаъоб: Амир Темур даврида (от савдои 1390 йилда бўлган).

КЕЛГУСИ СОНЛАРДА:

Оловли қалқон: тўпчилар маҳорати

VATANPARVAR

Муассис:

ЎЗБЕКИСТОН
РЕСПУБЛИКАСИ
МУДОФАА
ВАЗИРЛИГИ

www.mudofaa.uz

Бош муҳаррир
вазифасини вақтинча бажарувчи
подполковник
Тўлқин Жуманазаров

Навбатчи:
лейтенант
Бобур Элмуродов

Саҳифаловчилар:
лейтенант
Раим Валиев
Нодирабегим Валиева

Мусаҳҳихлар:
Зебо Сариева
Сайёра Мелиқўзиева
Муаттар Мелиева

Телефонлар:

котибият: (71) 260-36-50
бухгалтерия: (71) 260-35-20
юримдик бўлим: (71) 269-88-91
факс: (71) 260-32-29

ISSN 2010-5541

Таҳририятга келган қўлёзмалар тақриз қилинмайди ва муаллифларга қайтарилмайди. Мудофаа вазирлиги Ахборот ва оммавий коммуникациялар департаменти – «Ватанпарвар» Бирлашган таҳририятининг компьютер марказида саҳифаланди.

Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 2008 йил 6 июнда 0535 рақами билан рўйхатга олинган.

Газетанинг етказиб берилиши учун обунани расмийлаштирган ташкилот жавобгар. Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин.

Буюртма: г-1262.
Ҳажми: 6 босма табоқ.
Бичими: А3.
Адади: 30 244 нусха.
Босишга топшириш вақти: 14:00.
Топширилди: 14:30.

Газета жума куни чиқади. Газета 1992 йилнинг 24 июнидан чиқа бошлаган.

Нашр кўрсаткичи: 114.
Баҳоси: келишилган нарҳда.
«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компаниясида чоп этилди. Босмахона манзили: Тошкент ш. Буюк Турон кўчаси, 41-уй.

123456

Манзилимиз:
100164, Тошкент,
Университет кўчаси, 1-уй.